

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.20.
SWD(2021) 726 final

BIZOTTSÁGI SZOLGÁLATI MUNKADOKUMENTUM

2021. évi jogállamisági jelentés Országfejezet - A jogállamiság helyzete Szlovéniában

amely a következő dokumentumot kíséri

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK TANÁCSÁNAK

2021. évi jogállamisági jelentés

A jogállamiság helyzete az Európai Unióban

{COM(2021) 700 final} - {SWD(2021) 701 final} - {SWD(2021) 702 final} -
{SWD(2021) 703 final} - {SWD(2021) 704 final} - {SWD(2021) 705 final} -
{SWD(2021) 706 final} - {SWD(2021) 707 final} - {SWD(2021) 708 final} -
{SWD(2021) 709 final} - {SWD(2021) 710 final} - {SWD(2021) 711 final} -
{SWD(2021) 712 final} - {SWD(2021) 713 final} - {SWD(2021) 714 final} -
{SWD(2021) 715 final} - {SWD(2021) 716 final} - {SWD(2021) 717 final} -
{SWD(2021) 718 final} - {SWD(2021) 719 final} - {SWD(2021) 720 final} -
{SWD(2021) 721 final} - {SWD(2021) 722 final} - {SWD(2021) 723 final} -
{SWD(2021) 724 final} - {SWD(2021) 725 final} - {SWD(2021) 727 final}

ÖSSZEFOGLALÓ

A szlovén igazságszolgáltatási rendszerben történtek pozitív fejlemények, többek között a 2020. évi jogállamisági jelentésben felvetett kérdésekkel kapcsolatban. Különösen az Alkotmánybíróság ítélete, amely a bírói függetlenségre vonatkozó biztosítékok hiánya miatt alkotmányellenesnek nyilvánította a parlamenti vizsgálatokra vonatkozó szabályokat, nyújt fontos védelmet a bírák számára. A bírói kar vitát kezdeményezett a bírakkal kapcsolatos fegyelmi eljárások keretének javításáról. Az ügyészek kinevezése indokolatlan késedelmet szenved, és aggodalomra ad okot, hogy nem sikerül időben kinevezni a delegált európai ügyészeket. A gazdasági és pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos eljárások továbbra is kihívásokkal küzdenek. A Covid19-világjárvány rávilágított arra, hogy fel kell gyorsítani az elektronikus kommunikációs eszközök fejlesztését. A bírósági és ügyészségi dokumentumokhoz való hozzáférés kényes kérdéssé vált, amelynek eredményeként egy legfelsőbb bírósági ítélet és egy jogszabály-módosítás is született.

A korrupció megelőzésének és leküzdésének jogi és intézményi kerete tovább fejlődik. A jogszabály-módosítások javították a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság függetlenségét, szervezetét és működését, bár emberi erőforrásai továbbra is korlátozottak. Ugyanezek a módosítások a lobbitevékenységre, a visszaélést bejelentő személyek védelmére és a vagyony nyilatkozatra vonatkozó jogi keretet is megerősítették. Mindazonáltal továbbra is aggodalomra ad okot a korrupcióellenes, például az összeférhetlenségre és a visszaélést bejelentő személyekre vonatkozó szabályok eredményes érvényesítése. Az előző stratégia végrehajtása nagyrészt megvalósult, de néhány intézkedés továbbra is függőben van, és egyelőre nem fogadtak el új tervet. Bár nőtt a büntetőeljárások száma, továbbra is vannak kihívások, különösen a hatékony nyomozási kapacitás és a korrupciós ügyekben hozott ítéletek alacsony száma tekintetében, különösen a magas szintű ügyekben. A kormány számos kockázatértékelést indított a Covid19-világjárvány alatt, különös tekintettel a közbeszerzések terén jelentkező korrupciós kockázatra.

A tömegtájékoztatás szabadsága és a médiapluralizmus helyzete romlott. A médiaszabályozó függetlenségét törvény biztosítja, de továbbra is kihívásokkal kell szembenéznie a széles körű feladataihoz szükséges erőforrások és a függetlenség további megerősítése iránti elkötelezettség tekintetében. A médiára és az audiovizuális szolgáltatásokra vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata még folyamatban van. E tervezetekkel kapcsolatban továbbra is vannak aggályok, de a médiatörvény 2020-ban javasolt bizonyos módosításai javíthatják a médiában fennálló tulajdonviszonyok átláthatóságát. Az állami reklámok elhelyezése nem szabályozott, és gyakran nem átlátható, különösen a helyi média esetében. A lakosság és az újságírók számára továbbra is hosszadalmas a közérdekű információkhoz való hozzáférés megszerzése. Az újságírók online zaklatása és az ellenük irányuló fenyegetések egyre aggasztóbb méretet öltenek, és számos megfélemlítő hatású, újságírók elleni perről is érkeztek beszámolók. A nemzeti és nemzetközi érdekelt felek aggályaiknak adtak hangot azt követően, hogy a hatóságok megtagadták a szlovén sajtóügynökség 2021. évi finanszírozását. A Covid19-világjárvánnyal kapcsolatban a médiaágazatra vonatkozóan nem hoztak különleges intézkedéseket; az újságírók azonban hozzáférhetnek az általános támogató intézkedésekhez.

Szlovénia a Covid19-világjárvány idején nem hirdetett ki veszélyhelyzetet. A korlátozó intézkedések elfogadásának alapját a fertőző betegségekről szóló törvény képezte, amelyet a világjárvány kezdete óta négy alkalommal módosítottak. A Parlament folytatta működését, miután az online ülések lehetővé tétele érdekében gyorsan módosította eljárási szabályzatát. Egyes független szervek pénzügyi függetlenségét az Alkotmánybíróság ítélete védi. Az

Alkotmánybíróság javította hatékonyságát, amit a 2020. évi jogállamisági jelentés is felvetett, és aktív szerepet játszott a Covid19-járvánnyal kapcsolatos intézkedések felülvizsgálatában. A jogállamiság megvitatása érdekében a köztársasági elnök összehívta az első olyan találkozót, amelyen mindhárom kormányzati ág részt vett. A civil társadalomnak számos, a nem kormányzati szervezeteket támogató környezetet érintő kihívással kellett szembenéznie.

I. IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSI RENDSZER

A szlovén igazságszolgáltatási rendszernek három szintje van: elsőfokon a helyi és kerületi bíróságok (amelyek polgári és kereskedelmi ügyekkel foglalkoznak) és a munkaügyi bíróságok, valamint egy közigazgatási bíróság¹, másodfokon öt felsőbíróság (amelyek az elsőfokú bíróságok határozataival szembeni fellebbezésekkel foglalkoznak), harmadfokon pedig a Legfelsőbb Bíróság jár el (a felsőbíróságok és a közigazgatási bíróság egyes határozataival szembeni fellebbezésekkel foglalkozik). Az Alkotmány rendelkezik egy Bírói Tanácsról, a kormány három ágán kívül álló, *sui generis* testületről, amelynek feladata az igazságszolgáltatás függetlenségének védelme, valamint az elszámoltathatóságának, hatékonyságának és munkája minőségének előmozdítása és biztosítása². A bírójelölteket a Bírói Tanács választja ki, majd a Nemzetgyűlés (*Državni zbor*, a Parlament első kamarája) javasolja kinevezésre³. Ha a Bírói Tanács olyan jelöltet választ, akit korábban már kiválasztottak bírói tisztség betöltésére, a jelöltet maga a Tanács lépteti elő az új bírói pozícióba. Az Államügyészség, bár a végrehajtó hatalom része, független hatóság, míg az államügyészek szakmai előmenetelével és az Államügyészség működésével kapcsolatos főbb hatáskörök az Államügyészi Tanács és a legfőbb ügyész kezében vannak. Az Államügyészi Tanács egy független és önálló állami testület, amely ellátja az Államügyészség öngazgatási feladatait, és részt vállal az ügyészi eljárások egységességének biztosításában, valamint az államügyészek függetlenségének és önállóságának megőrzésében. A Szlovén Ügyvédi Kamara önálló és független testület. Feladata az ügyvédek szakmai tevékenységének felügyelete és a tagjait érintő fegyelmi intézkedések meghozatala⁴. Szlovénia részt vesz az Európai Ügyészség (EPPO) munkájában⁵.

¹ Összesen 60 elsőfokú bíróság van, egy munkaügyi bíróság pedig társadalombiztosítási ügyekkel is foglalkozik. A Közigazgatási Bíróság felsőbírósággént működik.

² A Bírói Tanács elsődleges felelőssége a bírói tisztségek jelöltjeinek kiválasztása. Amint azt az Alkotmány garantálja, a Bírói Tanács tagjainak többsége – a társaik által megválasztott – bíró. A fennmaradó öt tag más jogi szakmák képviselői közül kerül ki, és a Nemzetgyűlés választja meg őket a köztársasági elnök kinevezése alapján. A Bírói Tanács saját maga kezeli a költségvetését.

³ Amint azt az Alkotmány garantálja, a Bírói Tanács tagjainak többsége – a társaik által megválasztott – bíró. A fennmaradó öt tag más jogi szakmák képviselői közül kerül ki, és a Nemzetgyűlés választja meg őket a köztársasági elnök kinevezése alapján. A Bírói Tanács elsődleges felelőssége a bírói tisztségek jelöltjeinek kiválasztása. Azóta, hogy Szlovénia 1990-es években történt függetlenné válását követően először választottak újra bírakat, a Parlament csak egyszer utasította el egy jelölt első kinevezését. Megjegyzendő, hogy az a bírójelölt, akit nem neveznek ki, nem kérvényezhet bírósági felülvizsgálatot a Parlament döntése ellen, a Parlament pedig nem köteles megindokolni a kinevezés elutasítását.

⁴ Az alkotmány szerint az Ügyvédi Kamara az igazságszolgáltatás része. Az első és másodfokú fegyelmi bizottságok, amelyek mindegyike a Kamara közgyűlése által három évre megválasztott 16 ügyvédből áll, (háromtagú testületekben) döntenek az elsőfokú, illetve a másodfokú fegyelmi szankciókról. A Fegyelmi Bíróság, amely az Ügyvédi Kamara közgyűlése által két évre megválasztott három ügyvédből és a Legfelsőbb Bíróság két bírójából áll, olyan jogsértésekről határoz, amelyek egy ügyvéd kizárásához vezethetnek.

⁵ A delegált európai ügyészek kinevezésével kapcsolatos kérdésekről lásd alább a Függetlenség című részt.

Függetlenség

A bírói függetlenség érzékelt szintje folyamatosan javul. A bírói függetlenség érzékelt szintje tovább javult, így a lakosság körében átlagos (47 % szerint meglehetősen és nagyon jó), és 2021-ben a vállalatok körében is átlagosra emelkedett (43 %), ami az egymást követő harmadik évben mutat pozitív tendenciát, miután 2016-ban és 2017-ben nem volt egyértelmű a tendencia⁶.

Az ügyészek kinevezése indokolatlan késedelmet szenved, és aggodalomra ad okot, hogy nem sikerül időben kinevezni a delegált európai ügyészeket. A kormány feladata, hogy az igazságügyi miniszter javaslatára új államügyészt nevezzen ki, miután az álláshelyet meghirdették, és a jelöltet a független Államügyészi Tanács kiválasztotta⁷. A kormányt törvény kötelezi arra, hogy a kinevezésre vagy a kinevezés megtagadására vonatkozó határozatot adjon ki a kinevezésre vagy előléptetésre jelentkező valamennyi alkalmas jelölt részére⁸. A sikertelen jelölteknek joguk van bírósági felülvizsgálatot kérni a Közigazgatási Bíróságtól, amelynek 30 napon belül kell határozatot hoznia⁹. 2020. július vége óta az Államügyészi Tanács 29 jelölt nevét nyújtotta be az igazságügyi miniszternek, aki ezt követően első kinevezésre vagy előléptetésre javasolta e jelölteket a kormánynak. 2021 júniusáig közülük csak 14-et neveztek ki vagy léptettek elő, és nincs egyértelmű oka annak, hogy a fennmaradó 15 jelöltről miért nem hoztak döntést¹⁰. Az Európai Ügyészség delegált európai ügyészeinek kinevezése szintén késedelmet szenvedett, ami aggodalomra ad okot

⁶ A 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 48. és 50. ábra. Az eredménytábla az igazságszolgáltatás közmegítélés szerinti függetlenségét a következő kategóriákba sorolja: nagyon alacsony fokú (a válaszadók kevesebb mint 30 %-a véli az igazságszolgáltatás függetlenségét meglehetősen jónak vagy nagyon jónak), alacsony fokú (30–39 %), átlagos (40–59 %), magas fokú (60–75 %), nagyon magas fokú (75 % felett). 2020-hoz képest csökkent azok aránya a lakosság és vállalatok körében, akik megnevezték a bíróságok és a bírák függetlenségének érzékelt hiányának okát. A 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 49. és 51. ábra.

⁷ Az Államügyészségről szóló törvény 28–36. cikke. Amennyiben az igazságügyi miniszter nem ért egyet az Államügyészi Tanács által kiválasztott jelölttel, a miniszter indokolással ellátott kérelmet intézhet a Tanácshoz további információk gyűjtése és mérlegelése, az indokolás módosítása vagy a jelölt kiválasztásával kapcsolatos új vélemény kiadása céljából. Az Államügyészi Tanács kétharmados többséggel határozhat úgy, hogy felkéri a minisztert, hogy a kormánynak az eredetileg kiválasztott jelölt kinevezését javasolja (33. cikk). A kormány az Államügyészi Tanács javaslata alapján dönt egy meglévő államügyész magasabb beosztásba történő előléptetéséről is. Az Államügyészségről szóló törvény 37. cikke. Például nyilvános pályázatot követően helyi államügyész pozíciójából kerületi államügyészi tisztségre történő előléptetés.

⁸ A Közigazgatási Bíróság egy 2014-es, államügyész előléptetésére vonatkozó ügyben, amelyben a kormány elutasította az előléptetést, és csak több mint egy évvel a határozat meghozatalát követően adott ki írásbeli elutasító határozatot az érintett államügyész részére, tisztázta, hogy a kormány ilyen határozatának tartalmaznia kell a jelölt elutasításának okait. A Közigazgatási Bíróság szerint az indokolás „annak igazolásához szükséges, hogy a kormány közérdekből, nem pedig valamely egyéb szempont miatt döntött a jelölt kinevezésének elutasítása mellett.” A Közigazgatási Bíróság 2014. július 22-i, UPRS I U 971/2014. sz. ítélete.

⁹ Az Államügyészségről szóló törvény 34. cikkének (2) bekezdése.

¹⁰ Meg kell jegyezni, hogy a kinevezési és előléptetési eljárás kormányzati szinten általában néhány hónapot vagy csupán néhány hetet vesz igénybe. Ezenkívül a kormány felé 2021 elején felterjesztett jelöltek közül néhányat már kineveztek, míg más jelöltek 2020 nyara óta várnak. Megjegyzendő, hogy 2020-ban az államügyészek betöltött álláshelyei (201,75 teljes munkaidős egyenérték) és a humánerőforrás-terv alapján lehetséges álláshelyek (240 fő) közötti eltérés 2015 óta a legnagyobb volt, és az államügyészek hiánya, amely egyes területi egységekben néha 30–40 %-ot ért el, kezd káros hatást gyakorolni a munkájukra. Félő, hogy az üres álláshelyek betöltése nélkül nőni fog a megoldatlan bűnügyi bejelentések száma. A Legfelsőbb Államügyészség 2020. évi jelentése, 2021. április, 234., 237–239. o.

azzal kapcsolatban, hogy a nemzeti eljárást nem követték megfelelően¹¹. 2020 decemberében az Államügyészi Tanács benyújtotta a két jelölt nevét az igazságügyi miniszternek, és a kormány annak ellenére nem vette fel ezt a pontot az üléseinek napirendjére, hogy jogi kötelessége kizárólag abban áll, hogy a neveket tudomásul vegye, és továbbítsa az Európai Ügyészségnek¹². A kormány 2021. május 27-én eredménytelennek nyilvánította a kiválasztási eljárást, és megbízta az igazságügyi minisztert, hogy új pályázatot tegyen közzé, amelyet július 9-én nyitottak meg¹³. Az Európa Tanács ajánlásai szerint az ügyészek felvételének tisztességes és pártatlan eljárás keretében kell történnie, amely biztosítékokat tartalmaz az egyes csoportok érdekeit képviselő bármely megközelítés ellen, továbbá az ügyészek előléptetését ismert és objektív kritériumok – például a hozzáértés és a tapasztalat – alapján szabályozza¹⁴.

Az Alkotmánybíróság a bírói függetlenségére vonatkozó biztosítékok hiánya miatt alkotmányellenesnek nyilvánította a parlamenti vizsgálatokra vonatkozó szabályokat. Amint az a 2020. évi jogállamisági jelentésben is szerepel, 2019-ben egy parlamenti vizsgálóbizottság vizsgálatot indított az ügyészek és a bírák konkrét büntetőeljárásokban folytatott tevékenységének vizsgálata céljából. Az Alkotmánybíróság azonban később

¹¹ A Bizottság 2021. február 15-én, április 29-én és június 23-án levelet küldött az igazságügyi miniszternek, amelyben aggodalmát fejezte ki a két delegált európai ügyész kinevezésére irányuló, folyamatban lévő nemzeti eljárás lezárásával kapcsolatban, és mély sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a kiválasztott jelöltek nevét késedelmesen nyújtották be az Európai Ügyészséghez. Az első két levélre adott válaszában az akkori igazságügyi miniszter kifejtette, hogy ő minden tőle telhetőt megtett, és hogy onnantól kezdve a kormány feladata megküldeni a kiválasztott jelöltek nevét az Európai Ügyészségnek. Az európai főügyész 2021. július 9-én az igazságügyi miniszternek címzett levelében súlyos aggodalmának adott hangot.

¹² A törvény külön eljárást ír elő a delegált európai ügyészek kinevezésére: a független Államügyészi Tanács az álláshely Igazságügyi Minisztérium általi meghirdetését követően kiválasztja a delegált európai ügyészek tisztségére pályázó jelölteket, és nevüket továbbítja az Igazságügyi Minisztériumnak, amely ezt követően benyújtja a neveket a kormánynak; ezt követően a kormány csak „tudomásul veszi” a Tanács által kiválasztott jelölteket, és továbbítja nevüket az Európai Ügyészségnek, amely dönt kinevezésükről. Az Államügyészségről szóló törvény 71.d. cikke.

Míg a delegált európai ügyészekre vonatkozó, az Európai Ügyészség Ügyészi Kollégiuma által elfogadott alkalmazási feltételek előírják „az Európai Ügyészség operatív és adminisztratív tevékenységeihez szükséges munkanyelv kielégítő szintű ismeretét” (3. cikk), a kormány 2021 februárjában javaslatot tett a delegált európai ügyészek kiválasztására vonatkozó nyelvi kritérium meghatározására, amelyben előírta az Európai Ügyészség munkanyelvének az Európai Ügyészségen belüli hatékony munkavégzéshez szükséges, „legalább a közös európai referenciakeret C1 szintű” ismeretét. A jogszabály-módosítások 2021. március végén léptek hatályba, annak pontosítása nélkül, hogy visszamenőleges hatállyal alkalmazandók-e a delegált európai ügyészek kinevezésére irányuló, folyamatban lévő eljárásra. Az Államügyészi Tanács pontosította, hogy a két jelölt kiválasztására alkalmazott nyelvi feltételek már megfeleltek az Európai Ügyészség által előírtaknak, és azokat mindkét jelölt teljesítette (az új feltételt is mindkét jelölt teljesítette). Államügyészi Tanács, 2021. március 17-i sajtóközlemény.

¹³ A kormány azt állította, hogy a szlovén jog kifejezetten előírja, hogy a jelöltek száma háromszorosa legyen a delegált európai ügyészek országonként jóváhagyott számának, és mivel az Államügyészi Tanács nem nevezett meg elegendő számú képzett jelöltet az Igazságügyi Minisztérium számára, a két delegált európai ügyész első kiválasztási eljárása a kezdetektől fogva nem bírt joghatással. A kormány ezért felszólította az Igazságügyi Minisztériumot, hogy indítson új nyilvános pályázati felhívást. A kormány határozatát követően az igazságügyi miniszter lemondott. Válaszul a legfőbb ügyész kijelentette, hogy a kormány döntése jogellenes és alkotmányellenes, és sérti az államügyészség függetlenségét. Legfőbb államügyész, 2021. május 26-i nyilatkozat. Az Államügyészi Tanács kijelentette, hogy a kiválasztásra a törvénynek megfelelően került sor, és hogy a törvény kormány általi értelmezése önkényes, ami a megsemmisítést és az új nyilvános pályázati felhívást jogellenessé teszi. Államügyészi Tanács, 2021. június 1-jei következtetések és 2021. július 9-i nyilatkozat. Egy nyilvános vita során az is felmerült, hogy az egyik jelölt részt vett a jelenlegi kormány egyik tagjának vagyonára vonatkozó elközbírási eljárásban.

¹⁴ CM/Rec(2000)19, 5(a) és 5(b) pontja.

felfüggesztette a parlamenti vizsgálatokról szóló, az említett vizsgálat alapjául szolgáló törvény alkalmazását, mivel az kockázatot jelentett a bírák és az ügyészek függetlenségére nézve¹⁵. Az Alkotmánybíróság 2021 januárjában alkotmányellenesnek találta a parlamenti vizsgálatokról szóló törvényt és a parlamenti vizsgálatra vonatkozó eljárási szabályzatot, mivel nem tartalmaznak olyan eljárási biztosítékokat, amelyek garantálnák a bírák függetlenségét a parlamenti vizsgálat megindításakor¹⁶. A Bíróság megállapította, hogy az igazságszolgáltatás nem zárható teljesen a parlamenti vizsgálatok révén gyakorolt parlamenti ellenőrzés alól, mivel a Parlament megvizsgálhatja például az igazságszolgáltatásban megfigyelhető tendenciákat vagy a bírósági eljárás tárgyát is képező korábbi eseményeket. A Bíróság azonban hangsúlyozta, hogy a Parlament nem akadályozhatja a bírósági eljárásokat, és semmilyen módon nem befolyásolhatja a bírákat konkrét eljárásokban, többek között az egyes ítéletek jogszerűségéről vagy megfelelőségéről folytatott utólagos megbeszélések révén. Ezenkívül a bírákat nem lehet tanúként vagy gyanúsítottként behívni a nyitott vagy zárt bírósági ügygel összefüggő kérdésekkel kapcsolatos parlamenti vizsgálatra, mivel ez sértené a bírói függetlenséget¹⁷. Az Alkotmánybíróság egy évet adott a Parlamentnek arra, hogy eltávolítsa az alkotmányellenes elemeket a parlamenti vizsgálatokról szóló törvényből. A megállapított alkotmányellenesség megszüntetéséig a Bírói Tanács felkérheti az Alkotmánybíróságot annak ellenőrzésére, hogy egy esetleges új parlamenti vizsgálat tiszteletben tartja-e a bírói függetlenséget. A megállapított alkotmányellenesség megoldására még nem nyújtottak be jogalkotási javaslatot.

A bírói kar vitát kezdeményezett a bírakkal kapcsolatos fegyelmi eljárások keretének javításáról. 2021 márciusában a Bírói Tanács elemzést készített a bírakkal szembeni fegyelmi eljárásokra vonatkozó jogi keretről és annak végrehajtásáról, és módosításokat javasolt¹⁸. 2018 óta a fegyelmi eljárások a Fegyelmi Bíróság hatáskörébe tartoznak¹⁹. 2018-tól 2021 márciusáig a fegyelmi eljárások átlagosan 194 napig tartottak. A Bírói Tanács számos, javításra szoruló problémát azonosított, például: a büntetőeljárás alkalmazása helyett

¹⁵ A vizsgálóbizottságot a Nemzeti Tanács (*Državni svet*, a Parlament második kamarája) kérésére hozta létre a Nemzetgyűlés. A parlament felépítésével kapcsolatos további részletekért lásd „A fékekkel és ellensúlyokkal kapcsolatos egyéb intézményi kérdések” című IV. alappillért. Az ügyet a Bírói Tanács és az Államügyészség az Alkotmánybíróság elé utalta.

¹⁶ Az Alkotmánybíróság 2021. január 7-i U-I-246/19-41. sz. ítélete.

¹⁷ Az Alkotmánybíróság 2021. január 7-i U-I-246/19-41. sz. ítélete, 77. pont. Eltérő véleményekben az Alkotmánybíróság két bírása azzal érvelt, hogy különbség van a törvénytelen külső nyomás vagy visszaélés mint az igazságszolgáltatás vagy az ügyészség működése lehetséges hibájának gyanújára irányuló parlamenti vizsgálat – amely erősítheti az igazságszolgáltatás függetlenségének érzékelését –, valamint a bírósági határozatok megkérdőjelezése vagy akár a bíró elszámoltatása között, amely viszont valóban elfogadhatatlan lenne.

¹⁸ Bírói Tanács, A bírakkal kapcsolatos fegyelmi eljárásokat szabályozó jogi keret kiigazítására és módosítására vonatkozó álláspontok, 2021. március 4.

¹⁹ A Fegyelmi Bíróságot az igazságszolgáltatási tanács nevezi ki a saját tagjai közül, és a Legfelsőbb Bíróság által javasolt bírák közül. A Bírói Tanács fegyelmi ügyészt nevez ki a Legfelsőbb Bíróság által feltételezett fegyelmi vétségek kivizsgálására javasolt jelöltek közül. A bírakkal szembeni fegyelmi eljárásokban részt vevő hatóságok összehasonlító áttekintését lásd a 2020. évi uniós igazságügyi eredménytábla 49. és 50. ábráján.

A Fegyelmi Bíróság létrehozása óta 21 fegyelmi eljárásra irányuló kezdeményezést nyújtottak be, amelyek közül 14 eljárás indult meg (mindegyik elsőfokú bíróságok bíráit érinti); ezek közül kilenc lezárult, öt pedig folyamatban van. A fegyelmi eljárás kezdetekor két bírót felfüggesztettek, az egyik ügy lezárult, a másik pedig még folyamatban van. A Fegyelmi Bíróság összesen négy esetben állapított meg jogsértést (két megrovásra, egy bírcsökkentésre és egy fegyelmi célú áthelyezésre került sor), négy másik esetben felmentették a bírakat, és egy eljárást a fegyelmi eljárásra irányuló javaslat visszavonása miatt állítottak le. Bírói Tanács, A bírakkal kapcsolatos fegyelmi eljárásokat szabályozó jogi keret kiigazítására és módosítására vonatkozó álláspontok, 2021. március 4., 2–3. o.

különleges fegyelmi eljárás létrehozása, a fegyelmi vétségek listájának naprakésszé tétele, a Bírói Tanács fegyelmi eljárás kezdeményezésére vonatkozó jogának felülvizsgálata²⁰, a fegyelmi szankciók felülvizsgálata az arányosság növelése érdekében, valamint a bírók felfüggesztésének időtartamára vonatkozó korlátok pontosítása²¹. A Legfelsőbb Bíróság támogatja a Bírói Tanács azon kezdeményezését, hogy a fegyelmi eljárások hatékonyságának növelése érdekében módosítsa a jogszabályokat²². Fontos, hogy a fegyelmi eljárások esetleges reformja összhangban legyen az uniós joggal, és figyelembe vegye az Európa Tanács ajánlásait²³.

Minőség

A Covid19-világjárvány rávilágított arra, hogy fel kell gyorsítani az igazságszolgáltatási rendszer elektronikus kommunikációs eszközeinek szükséges fejlesztését. A 2020. évi jogállamisági jelentés megállapította, hogy bár az ügyvitelre magas szintű információs és kommunikációs technológiai eszközök alkalmazása jellemző, a bíróságok és a felek közötti elektronikus kommunikáció azonban továbbra is kevésbé fejlett²⁴. Az elmúlt években történt némi előrelépés az elektronikus kommunikáció kibővítése terén. Néhány területen a dokumentumokat – például a közjegyzők és a felszámolók (ingatlan-nyilvántartásban, bírósági nyilvántartásokban és a fizetéseképtelenségi ügyekben)²⁵, valamint az adósok (nem vitatott követelésbehajtás esetén)²⁶ – csak elektronikus formában nyújthatják be a bírósághoz. 2021 februárja óta a szociális központoknak családjogi ügyekben a kérelmeket elektronikus úton kell benyújtaniuk a bírósághoz, és az elektronikus árverési rendszert a végrehajtási eljárás, a fizetéseképtelenségi eljárás, a kötelező felszámolási eljárás, a nemperes ügyek, valamint a büntetőjogi és szabálysértési eljárás keretében értékesített valamennyi ingatlan,

²⁰ 2019-ben a Legfelsőbb Bíróság a Bírói Tanács fegyelmi eljárás kezdeményezésére irányuló joga alkotmányosságának felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól, mivel a Bírói Tanács egyes tagjai egyben a Fegyelmi Bíróság tagjai is. A Bírói Tanács ezt követően úgy határozott, hogy nem indít fegyelmi eljárást mindaddig, amíg az Alkotmánybíróság nem határoz az ügyben.

²¹ Meg kell jegyezni, hogy egy jól ismert ügyben 2020 augusztusában a Legfelsőbb Bíróság alelnöke ideiglenesen felfüggesztette egy kerületi bíróság bíróját, miután vele szemben fegyelmi eljárás indult. A bíró a felfüggesztés ellen fellebbezést nyújtott be a Bírói Tanácshoz. 2018-ban a bíró több más bíró állítólagos magatartásával kapcsolatos gyanúját fejezte ki. A bíróval szemben rágalmozás miatt büntetőeljárás is indult. A felfüggesztésről szóló határozat indokolásának egy része kimondta, hogy a többi bíróval kapcsolatban méltó és tiszteletteljes hozzáállást kell tanúsítani, amikor nyilvános bírálatukra kerül sor. Legfelsőbb Bíróság (2020), 2020. augusztus 17-i sajtóközlemény. 2020 decemberében a Bírói Tanács megállapította, hogy a bíróval szembeni büntetőeljárás nem volt korlátozva. 2021 januárjában egy parlamenti bizottság javasolta a Parlamentnek, hogy egy kerületi állami ügyészség által benyújtott büntető vád alapján tegye lehetővé a bíró elleni büntetőeljárás megindítását. Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 7–8. o.

²² A Legfelsőbb Bíróság úgy véli, hogy az új keret 2018-as bevezetése óta egyes kérdésekkel nem foglalkoztak, vagy azokat nem oldották meg megfelelően (pl. egyfokú eljárás és a fellebbezés lehetősége mind a vádlott, mind a fegyelmi ügyész számára, eljárási szabályok alkalmazása), ami befolyásolhatja az eljárás hatékonyságát. A Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 1. o.

²³ CM/Rec(2010)12, 66. és 69. pont. Az uniós jog szerint a függetlenség követelménye azt jelenti, hogy a bírókra vonatkozó fegyelmi rendszernek rendelkeznie kell a szükséges garanciákkal annak elkerüléséhez, hogy a rendszert a bírósági határozatok tartalmának politikai ellenőrzésére szolgáló rendszerként használják. Például az Európai Unió Bírósága, 2019. június 24-i ítélet, Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18, ECLI:EU:C:2019:531, 77. pont; 2018. július 25-i ítélet, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586; 2016. július 5-i ítélet, Ognyanov, C-614/14, ECLI:EU:C:2016:514; és 2019. február 12-i RH végzés, C-8/19, ECLI:EU:C:2019:110.

²⁴ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 3. o.

²⁵ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 11. o.

²⁶ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 4. o.

ingó vagyon és jogok értékesítési módjától függetlenül indították el²⁷. A büntető-, közigazgatási, polgári és kereskedelmi peres ügyekben folyamatban vannak az arra irányuló erőfeszítések, hogy 2023 végéig korszerűsítsék az ügyviteli rendszert az elektronikus kommunikáció lehetővé tétele érdekében²⁸. A bírósági eljárások lefolytatására és nyomon követésére szolgáló digitális megoldások továbbra is korlátozottak, különösen büntetőügyekben²⁹. A digitális technológiáknak a biztonságos távmunkára való alkalmazása különösen az államügyészségnél hiányzik³⁰, és a rendőrség részéről a digitalizáció hiánya különösen a bonyolult ügyekben okozhat késedelmet, amikor a bűnügyi jelentés csak papírformátumban létezik. Figyelembe véve, hogy a bíróságok 2020 márciusa óta több mint négy hónapon keresztül csak sürgős ügyekkel foglalkoztak³¹, az igazságszolgáltatás és az Igazságügyi Minisztérium intenzíven együttműködött, hogy további videokonferencia-berendezéseket bocsásson rendelkezésre, így 2020-ban megháromszorozták az aktuális kapacitásokat, és 2021-re további beszerzéseket terveztek³². A Legfelsőbb Bíróság tájékoztatta az Igazságügyi Minisztériumot arról, hogy módosítani kell az eljárásjogot annak érdekében, hogy egyértelműen meghatározzák a videokonferencia útján folytatott eljárásokban (mint például a tanú kihallgatása) a bizonyítékok megbízhatóságának megállapításához szükséges feltételeket³³.

A bírósági és ügyészségi dokumentumokhoz való hozzáférés egy legfelsőbb bírósági ítélet és egy jogszabály-módosítás tárgyát képezte. A 2020. évi jogállamisági jelentés megállapította, hogy az elsőfokú bírósági ítéletek közzététele továbbra is korlátozott, különösen a polgári és kereskedelmi ügyekben, és hogy a közzétett ítéletek gépi olvashatósága viszonylag alacsony³⁴. A 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla e két területen nem mutat javulást³⁵. 2020 májusában a Legfelsőbb Bíróság precedensértékű

²⁷ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 12. o.

²⁸ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 11. o.

²⁹ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 45. ábra.

³⁰ 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 41. ábra. A „Hatékony igazságszolgáltatás” projekt célja az Államügyészség informatikai infrastruktúrájának központosítása, valamint a távmunka lehetővé tétele az Államügyészség alkalmazottai számára. A távmunkához szükséges megfelelő felszerelés biztosítása érdekében az ügyészségek lehetővé tették a munkavállalók számára, hogy hazavigyék a számítógépeket, és egyes esetekben cserelaptopokat is biztosítottak. Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 12–13. o.

³¹ 2020-ban a Legfelsőbb Bíróság elnöke a Covid19-világjárvány miatt korlátozta a bíróságok működését, elrendelte az eljárási határidők felfüggesztését, valamint az eljárási aktusok végrehajtásának és a bírósági iratok kézbesítésének beszüntetését a nem sürgős ügyekben (2020. március 26-tól 2020. május 31-ig, 2020. november 16-tól 2021. február 1-jéig). A Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 5. o.

³² Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 11. o. A Covid19-világjárvány kezelését célzó veszélyhelyzeti törvények között szerepeltek a börtönök befogadóképességét a társadalom, a munkavállalók és a fogvatartottak életének és egészségének védelme érdekében szabályozó intézkedések, a végrehajtás késleltetését célzó intézkedések, valamint a fizetéseketelenségi eljárásokban alkalmazott ideiglenes intézkedések.

³³ A Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 4. o.

³⁴ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 5. o.

³⁵ A 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 46. és 47. ábra. A 2020. évi jelentés és az uniós igazságügyi eredménytábla megállapításaira reagálva az Igazságügyi Minisztérium összehasonlító jogi elemzést végzett az ítéletek közzétételéről, és azt tervezi, hogy jogszabály írja elő legalább a jogbiztonság szempontjából fontos érdemi ítéletek közzétételét. Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 13. o. 2020 decemberében két parlamenti bizottság felkérte a kormányt, hogy jogalapra irányuló javaslatot tegyen a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvényben az összes jogerős ítélet közzétételére vonatkozóan. Belügyi, Közigazgatási és Helyi Önkormányzati Parlamenti Bizottság és Igazságszolgáltatási Bizottság, 2020. december 14-i következtetés.

határozatot hozott egy bünygyi aktából származó információkhoz való hozzáférés jogával kapcsolatos ügyben³⁶. A Bíróság megállapította, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény az ügy irataiba való betekintés jogát a jogos érdekekkel rendelkező személyekre (például a vádlottakra és a sértettek) korlátozza, és hogy a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvény rendelkezései nem vonatkoznak a bírósági és ügyészégi dokumentumokra. A Parlament válaszként elfogadta a büntetőeljárásról szóló törvény módosítását, amely kifejezetten kimondja, hogy a dokumentumokhoz való hozzáférésre a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvény szerinti általános rendszer alkalmazandó³⁷. E módosítással összhangban az információs biztostól fellebbezhet az a személy, akinek a bírósági vagy ügyészégi dokumentumokhoz való hozzáférésre (akár folyamatban lévő, akár lezárt ügyben) irányuló kérelmét egy bíró vagy egy államügyész elutasította³⁸. A Legfelsőbb Bíróság szerint ez a módosítás aggályokat vetett fel egyrészt a közérdekű információkhoz való jog, másrészt a vádlott ártatlansága vélelmének és a büntetőeljárásban részt vevő személyek magánéletéhez való jogának tiszteletben tartása közötti megfelelő egyensúlyt illetően³⁹. A Közigazgatási Minisztérium minisztériumközi munkacsoportot hozott létre, hogy megvizsgálja a bírósági és ügyészégi dokumentumokhoz való hozzáférés kérdését, és javaslatokat dolgozzon ki a kérdésnek a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvényben történő szabályozására.

A Bírói Tanács és az Államügyészi Tanács számára kedvező a források kismértékű növelése, de még így is hiány mutatkozik. A 2020. évi jogállamisági jelentés megállapította, hogy a Bírói Tanács, valamint az Államügyészi Tanács független és hatékony működésének fontos feltétele, hogy megfelelő források álljanak rendelkezésre ezen önkormányzó szervek számára⁴⁰. A Tanácsok alacsony adminisztratív kapacitása a bírák és az államügyészek kiválasztási folyamatának minőségét is befolyásolja, különösen a kiadott határozatok és vélemények indokolása és az interjúk alapossága tekintetében. 2022-től a Bírói Tanács két további alkalmazottat tud majd foglalkoztatni, ami a rendelkezésre álló erőforrások minimális növekedését jelenti. Az Államügyészi Tanácsban azonban nem irányoztak elő további munkaerő-felvételt. A Bírói Tanács rendelkezésére álló költségvetés növekszik, míg az Államügyészi Tanács költségvetése stagnál⁴¹. Meg kell jegyezni, hogy az igazságszolgáltatási rendszer teljes költségvetése évek óta növekszik⁴².

³⁶ A Legfelsőbb Bíróság 2020. május 27-i X Ips 4/2020. sz. ítélete. Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 27. o.

³⁷ A büntetőeljárásról szóló törvény 128. cikke (módosított változat). A közérdekű információkhoz való hozzáférést külön jogszabály – a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvény – szabályozza. Ezenkívül a tömegtájékoztatásról szóló törvény 45. cikke kifejezetten szabályozza a média információkhoz való hozzáférésére irányuló eljárást, nevezetesen azáltal, hogy különleges (kedvezőbb) helyzetbe hozza a médiát a közérdekű információknak a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvény hatálya alá tartozó szervektől való megszerzésében. Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 27. o.

³⁸ Amennyiben az információs biztos (azaz a független adatvédelmi hatóság) elutasítja a fellebbezést, például folyamatban lévő büntetőeljárás érdekeinek védelme miatt, a fellebbező bírósági felülvizsgálatot kérhet a Közigazgatási Bíróságtól.

³⁹ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 27. o.

⁴⁰ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 2. és 4–5. o.

⁴¹ A Bírói Tanács előirányzott költségvetése: körülbelül 612 000 EUR (2019), 606 000 EUR (2020), 647 000 EUR (2021), 777 000 EUR (2022). Az Államügyészi Tanács előirányzott költségvetése: körülbelül 185 000 EUR (2019) és 200 000 EUR (2020), 195 000 EUR (2021) és 192 000 EUR (2022).

⁴² Az igazságszolgáltatási rendszerre elkülönített 2021. évi költségvetés közel 245 millió EUR-t tesz ki valamennyi bíróság és ügyészség számára, ami körülbelül 10 %-kal több, mint 2020-ban. A 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla 29. és 30. ábrája azt mutatja, hogy az igazságszolgáltatási rendszerre ténylegesen

Hatékonyság

A bírósági rendszer hatékonysága némileg csökkent, és továbbra is fennállnak a 2020. évi jogállamisági jelentésben azonosított, a gazdasági és pénzügyi bűncselekményekkel kapcsolatos bírósági ügyekhez kapcsolódó kihívások. 2020-ban az összes bírósághoz 11 %-kal kevesebb ügy érkezett be, és 13 %-kal kevesebb ügyet bíráltak el 2019-hez képest. Az ügyhátralék 2020 végén 5 %-kal volt magasabb, mint 2019-ben⁴³. Az elsőfokú bírósági eljárások átlagos hossza mintegy 20 hónapra emelkedett a polgári peres ügyekben, és továbbra is 11 hónap a kereskedelmi peres ügyekben. A fellebbezés során – a többnyire írásbeli eljárások miatt – az ilyen típusú ügyeket gyorsabban, polgári ügyekben körülbelül 2,4 hónap, kereskedelmi ügyekben pedig átlagosan 3,4 hónap alatt rendezték. Az összetettebb pénzmosási bűncselekmények esetében az elsőfokú bírósági tárgyalások időtartama 2019-ben átlagosan 876 napra csökkent (a 2018. évi 1 132 napról), és továbbra is a legmagasabbak között van az EU-ban⁴⁴. 2020-ban az elsőfokú közigazgatási bírósági ügyek átlagos hossza 13,7 hónapra nőtt⁴⁵.

II. KORRUPCIÓELLENES KERET

Szlovéniában a korrupció megelőzésére és leküzdésére szolgáló intézményi és jogszabályi keretet létrehozó kulcsfontosságú jogszabály az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvény. A törvényt 2020 novemberében módosították, többek között a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság szervezetére és működésére vonatkozó új rendelkezésekkel, valamint a lobbitevékenységre és a visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó szabályokkal. Ugyanezek a módosítások az összeférhetetlenségre, a vagyonnyilatkozatra, a lobbizásra és a forgóajtó-jelenségre vonatkozó szabályokat is aktualizálták. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság a korrupció elleni küzdelemért felelős önálló és független állami szerv. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság rendszeresen együttműködik a rendőrséggel és a különleges ügyészséggel, de megtart bizonyos felügyeleti és igazgatási vizsgálati hatásköröket, feladata továbbá az összeférhetetlenségre, integritásra, vagyonnyilatkozatokra, ajándékokra és a forgóajtó-jelenségre vonatkozó rendelkezések végrehajtásának ellenőrzése. A Nemzeti Nyomozó Iroda a súlyos bűncselekmények – különösen a korrupció, valamint a gazdasági, pénzügyi és szervezett bűnözés – felderítésére és kivizsgálására szakosodott bűnügyi nyomozóegység.

A szakértők és a vállalatvezetők úgy vélik, hogy a közsférában továbbra is viszonylag alacsony a korrupció szintje. A Transparency International 2020-as korrupcióérzékelési indexe szerint Szlovénia 60/100 pontot ért el, ezzel az Európai Unió országai között a 11.,

elköltött költségvetés abszolút értékben 2016 óta nőtt, míg relatíve, a GDP arányában kifejezve stagnált, de továbbra is a legmagasabbak között van az EU-ban.

⁴³ 2020 nyarán a bíróságok megpróbálták pótolni a kiesett időt, mivel 2020 júniusában 40 %-kal, júliusban 23 %-kal és 2020 augusztusában pedig 16 %-kal több ügyet rendeztek, mint 2019 azonos időszakaiban. 2020-ban az eljárások átlagos időtartama a főbb (fontos) ügyek esetében kis mértékben, 8 hónapra nőtt, más ügyekben pedig 1,1 hónapra csökkent (a 2019-es 1,4 hónapról). A Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 5. o.

⁴⁴ 21. ábra, 2021. évi uniós igazságügyi eredménytábla, amely a 2014., 2017., 2018. és 2019. évre vonatkozó adatokat ismerteti.

⁴⁵ Az Igazságügyi Minisztérium által a ljubljanoi Közigazgatási Bíróság és a Mariborban, Nova Goricában és Celjében működő osztályai működésének szervezésére vonatkozó ellenőrzés eredményeinek összefoglalása, Igazságügyi Minisztérium, 2021. április.

világszinten pedig a 35. helyen áll⁴⁶. Ez az érzékelés viszonylag stabil volt⁴⁷ az elmúlt öt évben⁴⁸.

A közelmúltban megerősítették az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvényt. A törvényt 2020 novemberében módosították, a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság vezetőjének és biztoshelyetteseinek kinevezésére vonatkozó rendelkezésekkel. A módosítások emellett egyértelműbben meghatározzák a bizottság előtti különböző igazgatási vizsgálati eljárásokat és az ilyen eljárások lefolytatása során rá alkalmazandó szabályokat, valamint a gyorsított, kisebb súlyú szabálysértési eljárásokat és más közjogi eljárásokat, beleértve a vizsgálat alá vont személyek eljárási jogait és a bizottság határozatai elleni fellebbezés lehetőségét. Ezek az eljárási jogok a Közigazgatási Bíróság és a Legfelsőbb Bíróság ítéleteire válaszul jelentek meg, amely ítéletek rámutattak a bizottság előtt közigazgatási eljárás alatt álló személyek jogaival kapcsolatos hiányosságokra. Az ajándékokkal, a lobbitevékenységgel és a vagyonyilatkozatok ellenőrzésével kapcsolatos feddhetetlenségi rendelkezéseket is tartalmazták⁴⁹.

Lejártáig nagyrészt végrehajtották a nemzeti korrupcióellenes stratégiát, de néhány intézkedés még függőben van, és új terv elfogadására még nem került sor. A korrupció elleni harmadik nemzeti stratégiáról (2017–2019) szóló végrehajtási jelentés⁵⁰, amelyet 2020 áprilisában fogadtak el, rámutat, hogy bár az intézkedések nagy részét végrehajtották, más intézkedések továbbra is függőben vannak, különösen a feddhetetlenségi eszközök egyes ágazatokban (például az állami tulajdon, a külügy, a tudomány, az oktatás és a sport területén) történő fejlesztésével kapcsolatos területeken⁵¹. A stratégia végrehajtásának nyomon követéséért felelős Közigazgatási Minisztérium arról számolt be, hogy más közintézményekkel (mint például a Belügyminisztérium, az Igazságügyi Minisztérium, az Egészségügyi Minisztérium, valamint a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság) együtt dolgozik a fennmaradó intézkedések végrehajtásán. A 2019 utáni időszakra vonatkozó új korrupcióellenes stratégiára még nem született javaslat.

Megerősítették a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottságot, beleértve annak függetlenségét is, bár a teljes körű eredményességet még nem sikerült elérni. Továbbra is ez a bizottság a korrupció megelőzéséért felelős autonóm állami szerv. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvény módosításait követően a bizottság a vezetőségére – a főbiztosra és két helyettesére – vonatkozó új kinevezési eljárás révén növelte függetlenségét. A módosítások új kritériumokat határoznak meg a vezetőség kinevezési eljárása átláthatóságának javítására. A módosítások (a felvételi bizottság helyett) jelölőbizottságot

⁴⁶ Transparency International, Korrupcióérzékelési Index 2020 (2021), 2–3. o. Az érzékelt korrupció szintje az alábbi kategóriákba sorolható: alacsony (a szakértők és a vállalatvezetők által érzékelt, a közszektorban megfigyelhető korrupció 79 feletti pontszámot ért el); viszonylag alacsony (79–60 közötti pontszám), viszonylag magas (59–50 közötti pontszám), magas (50 alatti pontszám).

⁴⁷ 2015-ben a pontszám 60 volt, 2020-ban pedig 60. Az öt pontot meghaladó változás esetén a pontszám jelentősen nő/csökken; javul/romlik (4–5 pont közötti változás); az elmúlt öt évben viszonylag stabil (1–3 pontos változás).

⁴⁸ A tavalyi bejelentett, a polgárok és a vállalkozások korrupcióérzékelésére és tapasztalataira vonatkozó Eurobarométer-adatok két évente frissülnek. A legfrissebb adatkészletek az 502. sz. Eurobarométer tematikus felmérésben (2020) és a 482. sz. Eurobarométer gyorsfelmérésben (2019) találhatók.

⁴⁹ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁵⁰ Az integritás és az átláthatóság megerősítésére irányuló kormányzati program (2017–2019).

⁵¹ (A 25-ből) tizenkilenc tevékenységet hajtottak végre teljes mértékben, négy tevékenységet részben, három pedig nem hajtottak végre. Szlovénia kormánya, Végleges jelentés az integritás és az átláthatóság megerősítésére irányuló kormányzati program (2017–2019) végrehajtásáról, 2020. április 21.

irányoznak elő, amely megnevezi a jelölteket, a politikai háttérrel rendelkező jelölteket pedig kizárja. A jelölőbizottság ezenkívül a jelöltek személyes alkalmasságának értékelését is elvégzi. A köztársasági elnök most a jelölőbizottság által benyújtott jelöltlista alapján nevezi ki a vezetőséget⁵². Ami az igazgatási vizsgálati eljárást illeti, az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló módosított törvény egyértelművé tette és megerősítette a bizottság által vizsgált személyek jogait, beleértve a bizottság által hozott határozatok megtámadásának lehetőségét is. Ami a forrásokat illeti, a bizottság 2021 áprilisától 40 tisztviselőből (azaz a főbiztosból, két helyettesből és 37 köztisztviselőből) álló személyzettel rendelkezik. A teljes létszám feltöltése azonban még nem zajlott le⁵³. A bizottság 2021-ben és 2022-ben további öt tisztviselő felvételét tervezi⁵⁴. Ezt az teszi lehetővé, hogy 2019 óta évente mintegy 200 000 EUR-val növekedtek a pénzügyi forrásai. Mindazonáltal a közkiadások általános korlátozása miatt a bizottság 2021 májusáig nem vehetett fel további munkatársakat, illetve nem csoportosíthatta át erőforrásait annak ellenére, hogy megkapta a szükséges költségvetést⁵⁵. E javulás ellenére a bizottság továbbra is kihívásokkal szembesül a technikai (pl. adatelemzési) készségekkel és erőforrásokkal kapcsolatban⁵⁶.

Továbbra is kihívást jelent a gazdasági és pénzügyi bűncselekmények kivizsgálása, valamint a Nemzeti Nyomozó Iroda vezetése. A rendőrség rendelkezésére álló erőforrások (a rendőrök száma, szolgálati ideje és szakosodása) továbbra is kihívást jelentenek, ami a hatóságok szerint befolyásolja a nyomozások minőségét és időtartamát, különösen a gazdasági és pénzügyi bűncselekmények esetében. Az erőforrások hiánya egyes rendőrségi körzetekben szintén késedelmet okoz az államügyészek nyomkövető vizsgálatok iránti kérelmei tekintetében. A jelentések szerint politikai beavatkozásra került sor a nyomozó- és bűnüldöző hatóságok, különösen a Nemzeti Nyomozó Iroda tekintetében⁵⁷, amely egy, a súlyos bűncselekmények, különösen a korrupció, valamint a gazdasági, pénzügyi és szervezett bűnözés felderítésére és kivizsgálására 2009-ben létrehozott szakosodott bűnügyi nyomozóegység. 2020 októberében, miután a Közigazgatási Bíróság ítéletet hozott a volt igazgató felmentésének jogellenességéről, és a fellebbezési eljárás függvényében⁵⁸ a kormány nyilvános versenyvizsgát hirdetett az igazgatói pozíció betöltésére. 2021 júniusában még mindig csak megbízott igazgató volt. Úgy tűnik, hogy az elmúlt 14 hónapban a négy egymást

⁵² Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvény 9a. cikke előírja, hogy a jelölőbizottság öt tagból áll: egy tagot a közigazgatásért felelős minisztérium jelöl ki; egy tagot egy magán-/nonprofit szervezet jelöl ki; egy tagot a Parlament jelöl ki; a Bírói Tanács és az Államügyészi Tanács szintén egy-egy tagot jelöl ki.

⁵³ 2020-ban az irányítási tervben rendszerezett 69 tisztviselői álláshelyből csak 33-at töltöttek be. A személyzet valamennyi típusára – köztük a főbiztosra és a két helyettesre – vonatkozó összesen 81 álláshelyből csak 41-et töltöttek be. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20., 62. o.

⁵⁴ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottságtól kapott tájékoztatás.

⁵⁵ A Szlovénia költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényt 2021 májusában módosították, és így megszűnt az új köztisztviselők Szlovéniában történő felvételére vonatkozó általános korlátozás. A főbiztos kijelentette, hogy a bizottságnak nagyobb függetlenségre van szüksége a pénzügyi források tekintetében, ami biztositáná, hogy a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság valóban önálló legyen. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20., 7–8. o.

⁵⁶ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20., 65. o.

⁵⁷ OECD, Vesztegetéssel foglalkozó munkacsoport, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Slovenia (Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, jelentés a 4. szakasról: Szlovénia), 2021. március 11.

⁵⁸ A fellebbezés arra a kérdésre vonatkozik, hogy elfogadható-e a Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatójának felmentésére irányuló eljárásban a közigazgatási törvény 83. cikkének (5) bekezdésére való hivatkozás, tekintettel arra, hogy a rendőrség szervezetéről és munkájáról szóló törvény 49. cikke a következő iránymutatást adja, és így rendelkezik: „A Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatóját a rendőrség főigazgatója nevezi ki és menti fel. A Legfelsőbb Bíróság még nem hozott határozatot az indítványról. A kormánynak a Szlovéniában tett országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása.

váltó igazgató késleltette a Nemzeti Nyomozó Iroda működését⁵⁹. Hiányoznak a magas szinten elkövetett korrupciós ügyekben az Iroda által végzett nyomozások konkrét eredményei.

Bár nőtt a büntetőeljárások száma, az ügyek bíróság általi elbírálása továbbra is alacsony mértékű, különösen a magas szinten elkövetett korrupciós ügyek tekintetében. 2020-ban az előző évhez képest nőtt a korrupciós ügyekben folytatott büntetőeljárások száma (2020-ban 298 volt, a 2019. évi 185-höz képest, ami körülbelül 62 %-os növekedést jelent)⁶⁰. Ami a bíróságokat illeti, 2020-ban csak 15 ítélet született korrupciós ügyekben (két ügyben szabadságvesztést rendeltek el)⁶¹, és ezek közül egyik sem vonatkozott magas szinten elkövetett korrupciós ügyekre⁶². Ez az elbírált korrupciós ügyek számának további csökkenését jelenti⁶³. Egyes magas szintű ügyekben a bíróságok több mint másfél évig nem tartottak bírósági tárgyalást⁶⁴. A Különleges Államügyészség hatáskörébe tartozik a közszférában és a magánszektorban elkövetett, korrupcióval kapcsolatos bűncselekmények büntetőeljárás alá vonása. A Különleges Államügyészség irányítja a Nemzeti Nyomozó Iroda, a Rendőrségi Főigazgatóság és a regionális rendőri szervek bűnügyi rendőrségi részlegeinek munkáját. A Különleges Államügyészség 28 államügyészből áll, akik büntetőügyek széles körével foglalkoznak. A képzett emberi erőforrások (különösen az államügyészek) hiánya kihat a magas szintű ügyek elsőbbségi kezelésére. Az Államügyészség a pénzügyi és adatelemzéssel kapcsolatos szakértelem terén is hiányosságokra mutatott rá. A pénzügyi adatok vizsgálatát a rendőrségre vagy a pénzmosás elleni hivatalra (pénzügyi nyomozóegység) bízják. A rendőrségen belül a fent említett emberi és technikai erőforrások hiánya miatt azonban a rendőrségnek a nyomozások lezárásával kapcsolatos késedelmé⁶⁵ kihívást jelent a Különleges Államügyészség számára. A Különleges Államügyészség által jelentett egyéb kihívások az intézményi széttagoltsággal (a különböző szervek hasonló szerepkörökben járnak el), a pénzügyi bűncselekmények késedelmes felderítésével, a bírák szakosodásának hiányával, valamint a rendőrséggel folytatott elektronikus kommunikáció hiányosságaival függnék össze⁶⁶.

A szakértelem és az erőforrások hiánya mellett a korrupció üldözése az elévülés miatt is kihívást jelent. Az államügyészség szakértelmének és erőforrásainak fent említett hiányosságain kívül a hatóságok szerint⁶⁷ az elévülés további kihívást jelent a korrupció

⁵⁹ A szlovén rendőrség sajtóközleményei: 2020. május 6. (korábbi igazgató felmentése és az első megbízott igazgató kinevezése), 2020. július 29. (a második megbízott igazgató kinevezése), 2020. október 12. (a harmadik megbízott igazgató kinevezése).

⁶⁰ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁶¹ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁶² Például nagy pénzbeli értékű, több gyanúsítottat érintő vagy magas rangú tisztviselőket érintő, magas szinten elkövetett korrupciós esetek.

⁶³ 2019-ben a bíróságok 21 elmarasztaló ítéletet hoztak, 30 %-kal kevesebbet, mint 2018-ban (30), valamint kilenc felmentést (2018-ban hármat) és egy esetben megszüntették az eljárást (2018-ban két esetben). 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 11–12. o.

⁶⁴ Például a ljubljana-i polgármestert érintő két büntetőügyben a bíróság egy évig nem tartott bírósági tárgyalást, illetve a vádhatározat jogerőre emelkedése óta másfél évig nem szervezte meg az első bírósági tárgyalást. A bíróságok által jelzett késedelmek okai között a túlterhelt bírákat és az ügykezeléssel kapcsolatos problémákat említették. RTV, Tarča: Pravosodje po meri politike, 2021. június 3.

⁶⁵ Az államügyészségtől és a rendőrségtől kapott információk azt mutatják, hogy a nyomozások egyes esetekben 5 évig tarthatnak, amely tartalmazza a csak a komplex adatelemzésre fordított 2 évet is.

⁶⁶ Az államügyészség szinte kizárólag papíron kap bűnügyi jelentéseket/értesítéseket a rendőrségtől, ami különösen a nagy és összetett ügyekben akadályozza a hatékony büntetőeljárást. A Szlovéniában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁶⁷ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 24. o.

üldözése szempontjából. A korrupciós bűncselekmények elévülési ideje általában tíz év⁶⁸. Az elévülési idő módosítása nincs tervbe véve⁶⁹. Ezen túlmenően a Legfelsőbb Bíróság elnökének határozata értelmében a Covid19-világjárvány alatt valamennyi ügyben (beleértve a korrupciós ügyeket is) felfüggesztették a büntetőeljárást, kivéve, amikor fennállt annak a kockázata, hogy az állítólagos bűncselekmény a következő hat hónapban elévül⁷⁰.

A vagyonyilatkozatokat a tisztviselők további kategóriáira is kiterjesztették, közzétételük azonban továbbra is kihívást jelent. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló módosított törvény kibővítette azon személyek listáját, akiknek vagyonyilatkozatot kell benyújtaniuk, így az a magasrangú, választott és kinevezett tisztviselők mellett a Nemzeti Tanács tagjaira és az állami tulajdonban lévő vállalatok felügyelőire is kiterjed⁷¹. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság felelős a köztisztviselők pénzügyi nyilatkozatainak nyomon követéséért⁷², és egy új elektronikus nyilatkozattételi platform elindítása érdekében nemrég összefogott a Közigazgatási Minisztériummal. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság humán erőforrásainak szükségessége miatt, valamint a beérkezett nyilatkozatok számának (évente mintegy 4 500 nyilatkozat és 4 300 egyéb kapcsolódó beadvány⁷³) fényében az ellenőrzéseket a nyilatkozatok véletlenszerűen kiválasztott mintáján végzik el. A vizsgálatok azt mutatják, hogy a nyilatkozatok pontatlansága (hiányos vagy hibás) korlátozott és jelentéktelen, és nem szükséges büntügyi értesítést küldeni az Államügyészségnek⁷⁴. 2020-ban a bizottság mindössze három tisztviselője dolgozott a vagyonyilatkozatok benyújtására kötelezett 18 470 tisztviselő vagyonyilatkozatának ellenőrzésén, akik 923 természetes személyre és 67 bíróságra vonatkozóan 16 ellenőrzést végeztek el⁷⁵. Bár az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló módosított törvény kiterjesztette azon tisztviselők listáját, akik vagyonyilatkozat benyújtására kötelezettek, szűkítette azon tisztviselők listáját is, akiknek a vagyonyilatkozatát közzé kell tenni⁷⁶. Annak ellenére, hogy a törvény közzétételi követelményéhez való igazodás érdekében a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság megkezdte informatikai rendszerének és online platformjának fejlesztését, a köztisztviselők vagyonyilatkozatait még nem tették közzé.

Megerősítették az összeférhetetlenség megelőzésére és kezelésére vonatkozó rendelkezéseket, bár hatékony végrehajtásuk továbbra is kihívást jelent. Az integritásról

⁶⁸ A korrupciós bűncselekmények elévülési ideje 20 év a következő esetekben: megvesztegetés elfogadása a magán- és az üzleti szférában, megvesztegetés a közszférában, a hatalommal való visszaélés súlyosabb esetei a közszférában és az üzleti szférában.

⁶⁹ Az Igazságügyi Minisztérium tájékoztatója.

⁷⁰ A közelgő elévülési idejű bírósági ügyekre vonatkozó mentesség a Legfelsőbb Bíróság elnökének 2020. november 13-i határozatában szerepelt.

⁷¹ Ilyenek például a hivatásos magas rangú tisztviselők, a nem hivatásos polgármesterek és polgármester-helyettesek, a magas rangú köztisztviselők, a vezetők, a közbeszerzésért felelős személyek és a köztisztviselők. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvény 44b. cikke úgy rendelkezik, hogy amennyiben felmerül annak gyanúja, hogy a nyilatkozattevő vagyont saját családtagjaira ruházta át, a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság az ő vagyonukra is kiterjesztheti az ellenőrzést.

⁷² A köztisztviselőknek kétféle nyilatkozatot kell benyújtaniuk: egy teljes körű nyilatkozatot (a vagyonuk teljes jegyzékével együtt), amely hivataluk vagy megbízatásuk kezdetén esedékes, valamint egy, a vagyonukban bekövetkezett bármely változásról szóló nyilatkozatot, amelyet akkor nyújtanak be, ha a vagyontárgyaik típusa, száma vagy értéke módosul.

⁷³ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20., 30. o.

⁷⁴ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottságtól kapott tájékoztatás és annak 2020. évi jelentése, 2021. május 20., 30–35. o.

⁷⁵ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20., 30–32. o.

⁷⁶ Ezenkívül a közzététel csak a vagyonban bekövetkezett változásokról szóló nyilatkozatokra vonatkozik.

és a korrupció megelőzéséről szóló törvény értelmében minden olyan köztisztviselő, aki hivatalba lépése előtt a jelenlegi tisztségével összeférhetetlen tevékenységet végzett vagy tisztséget töltött be, legkésőbb a megválasztásától, kinevezésétől vagy megbízatásának jóváhagyásától számított 30 napon belül köteles e tevékenységét beszüntetni. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló módosított törvény kiterjesztette a munkaviszony megszűnése utáni korlátozásokat a magánszektorban állást betöltő köztisztviselőkre. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság eljárást indíthat a hivatali összeférhetlenség felmérésére, ha úgy ítéli meg, hogy az adott tevékenység végzése aránytalan kockázatot jelenthet a hivatali feladatok objektív és pártatlan ellátására, vagy veszélyeztetheti annak integritását. 2021 májusában a bizottság kezdeményezte a kormánynál, hogy egységesítsék az összeférhetlenségek és a feddhetetlenség megsértésének valamennyi tisztviselőre vonatkozó szabályozását, ami a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság szerint javítaná az ellenőrzést, a tisztviselőkkel szembeni egyenlő bánásmódot, és lehetővé tenné a korábbi tisztviselők feddhetetlenségére vonatkozó eljárások lefolytatását⁷⁷. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság jelenleg állítólagos összeférhetlenséggel kapcsolatos, nagy horderejű ügyeket dolgoz fel⁷⁸.

Tovább javulnak a köztisztviselők és megválasztott személyek lobbitevékenységére vonatkozó rendelkezések. A nemzeti és helyi szintű tisztviselőknek és közalkalmazottaknak jelenteniük kell a lobbistákkal való kapcsolattartást mind a munkaadójuknak, mind pedig a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottságnak. A bizottság feldolgozza és közzéteszi honlapján (*Erar*) a lobbitevékenységgel kapcsolatos adatokat⁷⁹, a lobbitevékenység nyilvántartásában szereplő információkkal együtt. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló módosított törvény értelmében a lobbistáknak (amelyek most már az egyéni lobbisták mellett érdekcsoportokat is magukban foglalnak) éves jelentést kell közzétenniük.

A – különösen a közkiadásokkal kapcsolatos – közérdekű adatok átláthatósága továbbra is biztosított. Az *Erar* weboldal a lobbitevékenységgel kapcsolatos adatoktól eltérő, a közigazgatásra vonatkozó adatok közzétételére is szolgál, ideértve a közbeszerzési tranzakciókat és információkat is. A becslések szerint az *Erar* a 2003. évtől kezdődően mintegy 200 millió pénzügyi tranzakcióra vonatkozó adatot tartalmaz mind a nemzeti kormány, mind a helyi hivatalok részéről. A „Láda” (*Skrinja*) egy másik olyan online közigazgatási platform, ahol a felhasználók adatokat és jelentéseket kaphatnak a közszférában fizetett bérekről⁸⁰. A Számvevőszék 2020-ban 13 politikai párt pénzügyi műveleteit ellenőrizte (2018-ra vagy 2019-re vonatkozóan), és hat kedvező véleményt továbbá hét fenntartást tartalmazó véleményt adott ki, amelyben ajánlásokat fogalmazott meg

⁷⁷ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság kezdeményezése, 2021. május 20.

⁷⁸ Például 2021. május 12-én a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság lezárta a Számvevőszék elnökének fizetett külső tevékenységeire vonatkozó eljárást, és nem állapította meg az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvény megsértését. Ezen túlmenően határozatában a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság kimondta, hogy a Számvevőszék elnökének mellékjövedelme nem minősül a nevében végzett keresőtevékenységnek, és összeférhetlenség sem áll fenn. Ami a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság korábbi elnöke, valamint a Számvevőszék jelenlegi elnöke által említett állítólagos engedélyt illeti, a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság kijelentette, hogy bár nem rendelkezik ilyen dokumentummal, nem tudja bizonyossággal kizárni annak létezését. A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2021. május 12-i és 24-i sajtóközlemények.

⁷⁹ <https://erar.si/lobiranje/>

⁸⁰ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. május 20.

a pénzügyi műveletek javítására és az átláthatóság növelésére vonatkozóan (pl. kölcsönök, hozzájárulások tekintetében)⁸¹.

2020-ban elfogadták a parlamenti képviselőkre vonatkozó etikai szabályokat. A Parlament elnökének tanácsa felelős az etikai kódex végrehajtásának nyomon követéséért⁸², és köteleességszegés esetén szankciókat szabhat ki⁸³. Az etikai kódex elfogadása óta egy kisebb jelentőségű jogsértésért egy parlamenti képviselővel szemben szabtak ki szankciót⁸⁴.

A visszaélést bejelentő személyek védelmére vonatkozó hatályos jogi rendelkezések ellenére a hatékony jogérvényesítés továbbra sem biztosított. Az integritásról és a korrupció megelőzéséről szóló törvénynek van egy olyan fejezete, amely kizárólag a visszaélést bejelentő személyek védelméről szól. A bejelentett visszaélések és a törvény szerinti védelem iránti kérelmek száma azonban továbbra is alacsony⁸⁵. Továbbá, bár a törvény lehetőséget ad arra, hogy személyeket jelöljenek ki a közintézményekben előforduló etikátlan vagy jogellenes magatartásról szóló bejelentések fogadására, úgy tűnik, hogy vagy nem jelölnek ki ilyen típusú tisztviselőket, vagy azok nem teljes hatókörrel működnek⁸⁶. Mindazonáltal a világjárvány során visszaélést bejelentő személy által benyújtott információk alapján legalább egy nagy horderejű ügy kezdeményezésére került sor⁸⁷. Az Államügyészség szerint a büntetőeljárás törvénykönyvnek a védett tanúkra vonatkozó meglévő rendelkezései nem alkalmazhatók a visszaélést bejelentő személyekre, ha gyanúsítottak is minősülnek (pl. korrupciós ügyben).

A Covid19-világjárvány során számos intézkedésre sor került, amelyek célja a korrupció kockázatának értékelése, megelőzése és megakadályozása, különösen a közbeszerzés területén. A Covid19-világjárvány alatt a korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság egy sor iránymutatást adott ki a korrupció kockázatának feltárása és megakadályozása érdekében, különös tekintettel a közbeszerzési eljárásokra. A Parlament kérésére a Számvevőszék lezárta a Covid19-cel összefüggő orvostechikai eszközök beszerzéséről szóló országos ellenőrzési jelentést, amely 2021 februárjában jelent meg. A megállapítások 13 korrupciógyanús esetet tártak fel, amelyeket azután továbbítottak az ügyészségnek. 2020-ban a közbeszerzési eljárásokért felelős nemzeti felülvizsgálati bizottság a közbeszerzési eljárások megsértésének egyes eseteiről számolt be, ami új ügyek

⁸¹ A Számvevőszék 2020. évi jelentése, 2021. március 31., 206–223. o.

⁸² A Parlament eljárási szabályzatának 24. cikke értelmében a Nemzetgyűlés elnökének tanácsa 2020. június 12-i 71. ülésén fogadta el a Szlovén Köztársaság Nemzetgyűlésének képviselőire vonatkozó etikai kódexet.

⁸³ Azaz kisebb jogsértés esetén a képviselővel szemben nyilvános bejelentés nélküli megrovást kell kiszabni; súlyos jogsértés esetén a képviselővel szemben megrovást kell kiszabni, amit a Nemzetgyűlés honlapján is közzé kell tenni; ismételt súlyos jogsértés esetén a képviselővel szemben a Nemzetgyűlés honlapján közzétett nyilvános megrovást kell kiszabni, és a jogsértést a Nemzetgyűlés következő ülésszakán be is kell jelenteni.

⁸⁴ RTV, *Prvi kršilec poslanskega etičnega kodeksa je Jani Ivanuša (SNS), dobil je opomin*, 2021. június 9.

⁸⁵ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság 2020. évi jelentése, 2021. május 20., 39. o., valamint a Szlovéniában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁸⁶ A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság 2020. évi jelentése, 2021. május 20., 37–39. o., valamint a Szlovéniában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁸⁷ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez. A szlovén Áru- és Tartalékügynökség jogi és általános szolgálatainak korábbi vezetője arról számolt be, hogy a gazdasági miniszter személyesen avatkozott be, hogy egy bizonyos vállalattal kössenek meg egy 8 millió EUR értékű szerződést, és az ügyel kapcsolatos eljárás folyamatban van. OECD, Vesztegetéssel foglalkozó munkacsoport, Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Slovenia (Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, jelentés a 4. szakaszcímű: Szlovénia), 2021. március 11., 12. o.

megindításához vezetett⁸⁸. 2021 januárja óta lehetőség van a közbeszerzési eljárások felülvizsgálatára irányuló online kérelmek benyújtására; az ezekre vonatkozó határozatok az interneten is elérhetőek⁸⁹. Ezzel összefüggésben a Közigazgatási Minisztérium nyilvános konzultációs eljárást indított a közbeszerzési törvény módosításával kapcsolatban, az Egészségügyi Minisztérium pedig munkacsoportot hozott létre a közbeszerzési jogszabályok módosítására irányuló ajánlások kidolgozására az orvostechnikai eszközök hatékonyabb beszerzése érdekében⁹⁰.

III. MÉDIAPLURALIZMUS ÉS MÉDIASZABADSÁG

Szlovéniában a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát az Alkotmány rögzíti, míg a médiapluralizmust külön másodlagos jogszabályok biztosítják. A mediaszabályozó (a Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Ügynöksége, AKOS) független hatóság, amely jogilag és funkcionálisan elkülönül a kormánytól. A média tulajdonviszonyainak átláthatóságára vonatkozó szabályok megkövetelik a vállalatoktól, hogy egy bizonyos küszöbérték felett nyilatkozzanak a versenyhatóságoknak a tulajdonjog vagy irányítás révén gyakorolt befolyásról. A tulajdonviszonyok jelentős változásához az illetékes minisztérium beleegyezése is szükséges. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelvet átültető jogszabály még nem született meg⁹¹.

A Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Ügynökségének függetlenségét törvény írja elő, de továbbra is kihívások figyelhetők meg az Ügynökség erőforrásai és a függetlenségének megerősítése iránti elkötelezettség tekintetében. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv közelgő átültetéséből eredő új feladatainak ellátásához a Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Ügynöksége (AKOS) kiegészítő forrásokat kapott⁹². Mindazonáltal még meg kell határozni, hogy a kiegészítő források elegendőek-e ahhoz, hogy az Ügynökség teljes mértékben el tudja látni a rábízott feladatok széles körét⁹³. Továbbra is aggodalomra ad okot a politikai beavatkozás elleni biztosítékok hiánya⁹⁴. Ezért a Médiapluralizmus Monitor (MPM 2021) a médiahatóság függetlenségét és hatékonyságát közepes kockázatúnak találja⁹⁵. Az AKOS státuszát az elektronikus hírközlésről szóló törvény⁹⁶ garantálja, és az audiovizuális média területén végrehajtási jogköre a

⁸⁸ 2020-ban három ilyen felülvizsgálati kérelem volt függőben a nemzeti felülvizsgálati bizottságnál (az összesen 206 ügyből), és 13 szabálysértési eljárás indult. A közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak felülvizsgálatával foglalkozó nemzeti felülvizsgálati bizottságnak a szlovéniai országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása. Lásd még a nemzeti felülvizsgálati bizottság munkájáról szóló 2020. évi jelentést.

⁸⁹ A közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak felülvizsgálatával foglalkozó nemzeti felülvizsgálati bizottság által a szlovéniai országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

⁹⁰ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

⁹¹ Szlovénia világszinten a 36. (uniós szinten a 18.) helyen található a Riporterek Határok Nélkül 2021. évi sajtószabadság-ranglistáján, így négy helyet csúszott vissza a tavalyi 32. helyről. Ez azt jelenti, hogy az országban romlott a mediaszabadság helyzete és az újságírók védelme.

⁹² AKOS, a Szlovéniában tett országlátogatás során adott tájékoztatás.

⁹³ Az AKOS konvergens szabályozó szervezet távközlési, elektronikus médiával összefüggő, postai és vasúti szolgáltatások terén lát el feladatokat, és az audiovizuális média, a rádiós szolgáltatások és az online média szabályozásáért felel (MPM 2021).

⁹⁴ Az AKOS-t az igazgató és az Ügynökségi Tanács irányítja. Mindkettőt a kormány nevezi ki egy kiválasztási eljárás alapján. Az igazgatót az illetékes miniszter javasolja a kormánynak. 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 13. o.

⁹⁵ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 11. o.

⁹⁶ Az elektronikus hírközlésről szóló törvény.

tömegtájékoztatásról szóló törvényből⁹⁷ és az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvényből⁹⁸ fakad. A kormány 2020-ban javaslatot tett a tömegtájékoztatásról szóló törvény felülvizsgálatára, amely a tervek szerint 2021 végére fejeződik be. Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény felülvizsgálata – amely magában foglalja az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv átültetését is, – még folyamatban van, és a kormány 2021 végéig tervezi annak befejezését⁹⁹. 2020 júniusában nyilvános konzultáció indult az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény felülvizsgálatáról, amely felülvizsgálat kifejezett rendelkezést tartalmazott az Ügynökség függetlenségéről¹⁰⁰. A törvénytervezet jelenlegi változata azonban, amelyet a kormány 2021 márciusában nyújtott be a Parlamentnek, nem tartalmaz ilyen rendelkezést¹⁰¹. Ezért továbbra is kétséges, hogy a hatóságok elkötelezettsége az Ügynökség függetlenségének megerősítése mellett valóban eléri-e ezt az eredményt. 2020 októberében a kormány javaslatot tett egy olyan jogszabályra, amely nyolc szabályozó szervezetet – köztük az AKOS-t¹⁰² – két ügynökségbe tömörít. Ez a javaslat aggályokat vetett fel a szabályozó függetlenségével kapcsolatban¹⁰³. 2021 áprilisában a javasolt törvény nem kapta meg a támogatást a Parlamentben, ezért parlamenti eljárása lezárult.

Szlovéniában külön rendelkezések vonatkoznak a média tulajdonviszonyainak átláthatóságára, de továbbra is aggodalomra ad okot a tulajdonosi szerkezetek hatékony azonosítása. A kiadók vagy műsorszolgáltatók kötelesek jelentést tenni minden olyan esetben, amikor a vállalatban az egyéni tulajdonosi részesedés vagy vezetői érdekeltség eléri vagy meghaladja az 5 %-ot¹⁰⁴. A média tulajdonviszonyaira vonatkozó információkat közzéteszik a Médianyilvántartásban, amely nyilvánosan elérhető a Kulturális Minisztérium honlapján¹⁰⁵. 2020 júliusában a kormány közzétette a tömegtájékoztatásról szóló törvény módosítástervezetét, amely megerősítené a média tulajdonviszonyainak átláthatóságára vonatkozó rendszert azáltal, hogy – a részvénytársaságként bejegyzett vállalatok kivételével – megszünteti az 5 %-os minimális küszöbértéket¹⁰⁶. Ez a módosítás – elfogadása esetén – javítaná a média tulajdonviszonyainak átláthatóságát. Amint azonban a 2021. évi MPM is

⁹⁷ A tömegtájékoztatásról szóló törvény.

⁹⁸ Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény.

⁹⁹ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹⁰⁰ A tervezet 39a. cikke (az ügynökség függetlensége) (1) Az Ügynökség szervezetileg, funkcionálisan és anyagilag független szabályozó szerv, amely elkülönül a Szlovén Köztársaság kormányától és más köz- vagy magánjogi jogalanyoktól. Az Ügynökség az e törvény és a médiatörvény szerinti feladatok ellátása során nem kérhet és nem fogadhat el utasításokat más hatóságoktól, kivéve, ha azok az ügynökség munkájának jogi felügyeletét végzik. (2) Az Ügynökség az e törvény és a médiatörvény szerinti feladatait pártatlanul, átláthatóan és e törvény elveivel összhangban végzi, a médiapluralizmus, a kulturális és nyelvi sokszínűség, a fogyasztóvédelem, az akadálymentesség, a megkülönböztetésmentesség, a belső piac megfelelő működése és a tisztességes verseny előmozdítása mellett. [...].

¹⁰¹ Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény tervezett módosításai, 2021. március 5. Az elektronikus hírközlésről szóló törvény (ZEKom-1) szabályozza többek között az elektronikus hírközlő hálózatokat és szolgáltatásokat, valamint a rádiófrekvenciák és a rádióspektrum irányítását, és az AKOS e keretben betöltő státuszát szabályozó rendelkezéseket is tartalmaz.

¹⁰² A Szlovén Köztársaság piac- és fogyasztóvédelmi közhivataláról és a Szlovén Köztársaság pénzügyi piacokért felelős közhivataláról szóló törvénytervezet, 2020. október.

¹⁰³ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 12. o. és Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Ügynöksége, Válasz a Szlovén Köztársaság piac- és fogyasztóvédelmi közhivataláról és a Szlovén Köztársaság pénzügyi piacokért felelős közhivataláról szóló törvénytervezetre, 2020. október 2.

¹⁰⁴ A tömegtájékoztatásról szóló törvény, 12. és 14. cikk.

¹⁰⁵ <https://rmsn.ekultura.gov.si/razvid/mediji>

¹⁰⁶ A tömegtájékoztatásról szóló törvénytervezet módosított 12. cikke.

megjegyezte, jelenleg a végső tényleges tulajdonosok nem mindig azonosíthatók a Nyilvántartásban. A média tulajdonviszonyainak átláthatóságára vonatkozó megállapítás Szlovénia esetében ezért közepes kockázatú¹⁰⁷. Az oknyomozó újságírók által készített kétéves tanulmány átláthatatlan, integrált tulajdonosi struktúrákra mutatott rá, különösen a több tulajdonosi szint esetében, ami megnehezíti a végső tulajdonos vagy az adott médiaorgánum felett befolyást gyakorló személy azonosítását¹⁰⁸. Ami a hírmédia-koncentrációt illeti, a tömegtájékoztatásról szóló törvény több mint 20 %-os tulajdoni részesedést ír elő küszöbértékként a médiaközi koncentráció korlátozása érdekében, a 2021. évi MPM azonban arról számol be, hogy nem állnak rendelkezésre adatok, és hiányzik a helyzet értékeléséhez szükséges rendszeres elemzés¹⁰⁹.

Jelentések érkeztek a médiába való politikai beavatkozásról. A 2021. évi MPM megállapította, hogy a szlovén média politikai függetlensége magas kockázatnak van kitéve. Aggályok merültek fel a közszolgálati műsorszolgáltató finanszírozásának a tömegtájékoztatásról szóló törvény módosítástervezetében előirányzott lehetséges változásaival, valamint a nemzeti sajtóügynökségre gyakorolt nyomással kapcsolatban, amelyet az érdekelt felek politikai indíttatásúnak tekintettek¹¹⁰. Külön kiemelandó, hogy miután a Szlovén Sajtóügynökség (STA) részére késedelmesen fizették ki a 2020. évi finanszírozást, a Kormányzati Kommunikációs Hivatal (UKOM) az ügynökség 2021. évi finanszírozását nem fizette ki¹¹¹. A szlovén hatóságok kérésére az Európai Bizottság 2021. április 29-én kijelentette, hogy a Szlovénia által a szlovén sajtóügynökség számára közszolgáltatási feladatának teljesítéséhez nyújtott 2,5 millió EUR összegű finanszírozás teljes mértékben összhangban van az uniós joggal¹¹². Ezeket a pénzeszközöket azonban még

¹⁰⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 14. o.

¹⁰⁸ Az Újságírók és Publicisták Szövetségének a Szlovéniában tett országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása. Lásd még: Pod črto, Kdo drži informacijsko pištolo: kaj smo ugotovili v preiskavi medijskega lastništva v Sloveniji, 2021. január 18. Egy nyomtatott médium esetében a tanulmány nem tudta azonosítani a végső tulajdonost. (<https://podcrto.si/povzetek-preiskave-mladina-kot-primer-ranljivosti-medijev-v-sloveniji/>). A tanulmány felvetette a médiatulajdonosok szerkesztői tartalomra gyakorolt – akár politikai, akár gazdasági – befolyásának kérdését is, amit a média tulajdonviszonyai átláthatóságának hiánya tovább súlyosbít.

¹⁰⁹ A reklám-, valamint a rádiós és televíziós tevékenységek kombinálása, illetve a távközlési, valamint a rádiós és televíziós tevékenységek kombinálása nem megengedett. A kormány elismerte ezt a problémát, és a tömegtájékoztatásról szóló törvény javasolt módosításai többek között a média tulajdonviszonyainak átláthatóságára és a médiakoncentráció korlátozására fognak összpontosítani.

¹¹⁰ A Szlovéniában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹¹¹ A kormány szerint mivel a korábbi jogszabályi keret nem határozta meg pontosan, hogy az STA közszolgáltatása mit foglal magában, és mennyiben tér el annak kereskedelmi szolgáltatásától, 2021 júniusában a Kormányzati Kommunikációs Hivatal (UKOM) új rendeletet fogadott el a Szlovén Sajtóügynökség által nyújtott közszolgáltatásról. A kormány azt tervezi, hogy az automatikus előzetes kifizetések rendszerét az utólagos kifizetések rendszerével váltja fel.

¹¹² Európai Bizottság, Sajtóközlemény – Állami támogatás: A Bizottság jóváhagyta az STA szlovén sajtóügynökség részére az általa nyújtott közszolgáltatásokért fizetendő 2,5 millió eurós kompenzációt, 2021. április 29.

nem folyósították¹¹³. A különböző érdekelt felek aggodalmukat fejezték ki a médiapluralizmus általános szlovéniai helyzetével kapcsolatban¹¹⁴.

Az állami hirdetések szabályozása terén nem történt előrelépés. Amint arról a 2020. évi jogállamisági jelentés beszámolt, a nemzeti, regionális és helyi önkormányzatok nem alkalmaznak átlátható és egyértelmű elveket, amikor a hirdetéseket elosztják a médiaorgánumok között¹¹⁵. Egy közelmúltbeli vizsgálat¹¹⁶ és más források¹¹⁷ szerint ez a helyzet különösen a települési média esetében nem átlátható. A többségi vagy teljesen állami tulajdonban lévő vállalatok hirdetési szintén átláthatatlannak tűnnek, mivel az üzleti titkokat védő jogi rendelkezésekre hivatkozva gyakran megtagadják az erre vonatkozó információk megosztását¹¹⁸. 2020-ban a kormány ajánlásokat tett közzé a minisztériumok és a kormányzati szolgálatok reklámkampányainak végrehajtására vonatkozóan, amelyekben azt javasolták, hogy a médiapiacokon elért teljesítménytől függetlenül egyenletesen osszák el a forrásokat az egyes médiumok között (MPM 2021). A médiapluralizmust támogató források elosztása átláthatónak tekinthető. A forrásokat a Kulturális Minisztérium által kijelölt bizottság nyújtja, és az odaítélt finanszírozással kapcsolatos információkat a kedvezményezettek honlapján is közzéteszik¹¹⁹.

A Covid19-világjárvány alatt romlottak a média gazdasági körülményei. A médiaágazatot érintő gazdasági bizonytalanság fokozódott, többek között annak következtében, hogy a Kulturális Minisztérium ideiglenesen felfüggesztette a médiatartalmak társfinanszírozására irányuló, 2020-ban kiírt éves pályázat kifizetéseit, bár később a források teljes összegét folyósították¹²⁰. Néhány érdekelt fél¹²¹ aggodalmát fejezte ki az újságírók, különösen a szabadúszók gazdasági helyzete miatt¹²². Nem került sor a Covid19-világjárvány médiaorgánumokra gyakorolt hatásának enyhítését célzó különleges intézkedésekre. Az újságírók azonban hozzáférhetnek a kormány által biztosított általános támogatási intézkedésekhez¹²³. 2020-ban a Kulturális Minisztérium a médiapluralizmus és a

¹¹³ A nemzeti (pl. újságírók szövetsége) és a nemzetközi érdekelt felek (pl. a sajtó- és médiaszabadság európai központja (ECPMF), az Európai Újságíró Szövetség (EFJ), a Nemzetközi Sajtóintézet (IPI), az OBC Transeuropa és a Riporterek Határok Nélkül (RSF) 2021. március 16-i nyílt levele) aggályokat vetettek fel a Szlovén Sajtóügynökség finanszírozásának stabilitásával kapcsolatban.

¹¹⁴ Médiaudományi Kar (Prof. Dr. Matevž Tomšič, Prof. Dr. Dr. Borut Rončević, Doc. dr. Nuša Erman, Doc. dr. Tamara Besednjak Valič), A médiakörnyezetről szóló kutatás, 2021. március. A Szlovén Újságírók Szakszervezetének hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 1–4. o.

¹¹⁵ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 16. o., 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 14. o.

¹¹⁶ Pod črto, Önkormányzati hírlevelek: több millió eurónyi közpénzt fordítanak a polgármesterek népszerűsítésére, 2019. június 6.

¹¹⁷ A Riporterek Határok Nélkül (RSF) hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹¹⁸ Ezek az állami tulajdonban lévő vállalatok üzleti titokra vonatkozó jogszabályi rendelkezésekre hivatkozva nem hajlandók megosztani a szóban forgó információkat.

¹¹⁹ Riporterek Határok Nélkül (RSF) – Hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹²⁰ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 11. o.

¹²¹ A Szlovén Újságírók és Publicisták Szövetségének írásbeli hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 4. o.

¹²² 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 13. o.

¹²³ A kormánynak a Szlovéniában tett országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása, valamint az Újságírók és Publicisták Szövetségének írásbeli hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez. Megjegyzendő, hogy az érdekelt felek aggodalmukat fejezték ki a szabadúszó újságírók gazdasági helyzetével kapcsolatban. Az Újságírók és Publicisták Szövetségének írásbeli hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez. Amint azt a kormány megállapította, az általános segítségnyújtási intézkedések keretében az önfoglalkoztató újságírók is kaptak havi 700 EUR összegű egyetemes alapjövedelmet, és 2020

médiatartalmak sokszínűségének támogatása céljából éves pénzalapot bocsátott rendelkezésre egy pályázati kiírás keretében, amelynek összege idén 2,7 millió EUR¹²⁴; az érdekelt felek azonban aggodalmukat fejezték ki az említett alapok elosztására gyakorolt politikai befolyás esetleges kockázataival kapcsolatban¹²⁵.

Az újságírók továbbra is akadályokba ütköznek a közérdekű információkhoz és dokumentumokhoz való hozzáférés terén, különösen a hosszadalmas eljárások miatt. A tájékoztatáshoz való jogot az Alkotmány rögzíti, és a közérdekű információkhoz való hozzáférésről szóló törvény szabályozza. A közérdekű információk megszerzésének folyamata azonban gyakran sok időt vesz igénybe, figyelembe véve a folyamatban részt vevő valamennyi érintett hatóság részvételét. Míg az információs biztos rendszeresen beavatkozik akkor, amikor az újságírókat az államigazgatás részéről megakadályozzák a közérdekű információkhoz és dokumentumokhoz való hozzáférésben¹²⁶, a fellebbezési rendszer e gyakori használata jelentősen növeli a biztos munkaterhelését¹²⁷. Ezenkívül a Közigazgatási Bíróságok, amelyek az információs biztos határozatait vizsgálják felül, a gyakorlatban nem kezelik elsőbbségiként az ilyen eseteket, annak ellenére, hogy van erre irányuló jogi kötelezettségük¹²⁸. Ez a bírósági felülvizsgálati eljárások késedelméhez vezetett, hasonlóan a rendes ügyekhez¹²⁹. A 2021. évi MPM közepes kockázatot tulajdonított a tájékoztatáshoz való jog védelmének a 2020. évi MPM szerinti alacsony kockázatához képest, ami a tájékoztatáshoz való jog alóli kivételekkel való gyakori visszaélésnek és a hosszadalmas eljárásoknak tudható be.

Az újságírók elleni online zaklatás és perek száma tovább nőtt, míg a fizikai támadások ritkák¹³⁰. A véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadságát az Alkotmány rögzíti, és rendelkezésre állnak releváns igazságügyi mechanizmusok. A 2021. évi MPM azonban közepes kockázatúnak értékelte a véleménynyilvánítás szabadságának védelmét¹³¹. 2020 októberében és novemberében, valamint 2021 februárjában a tüntetések során néhány, újságírók elleni fizikai támadásról számoltak be – az elkövetőket azonosították, és ellenük nyomozás folyik¹³². Az Európa Tanácsnak az újságírás védelmének és az újságírók biztonságának előmozdítását célzó platformja 2020 októbere óta 12 figyelmeztetést tett közzé Szlovéniával kapcsolatban. A figyelmeztetések főként az újságírók zaklatásával és az újságírók elleni perekkel kapcsolatosak¹³³. Az elmúlt évben számos, megfélemlítő hatású,

márciusa óta nem kellett szociális és egészségügyi kiadásait megteríteniük; 2021. június 30-ig részesültek e támogatási formából, feltéve, hogy nem dolgoztak.

¹²⁴ A kormánynak a Szlovéniában tett országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása.

¹²⁵ A Szlovéniában tett országlátogatás keretében kapott tájékoztatás.

¹²⁶ Riporterek Határok Nélkül (RSF) – Hozzájárulás a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹²⁷ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 11. o.

¹²⁸ Az Igazságügyi Minisztérium által a Ljubljana-i Közigazgatási Bíróság és a Mariborban, Nova Goricában és Celjében működő osztályai működésének szervezésére vonatkozó ellenőrzés eredményeinek összefoglalása, Igazságügyi Minisztérium, 2021. április.

¹²⁹ Az Igazságügyi Minisztérium által a Ljubljana-i Közigazgatási Bíróság és a Mariborban, Nova Goricában és Celjében működő osztályai működésének szervezésére vonatkozó ellenőrzés eredményeinek összefoglalása, Igazságügyi Minisztérium, 2021. április. Meg kell jegyezni, hogy egy olyan bírósági ügy, amely az információs biztos által az információkhoz való hozzáférésről hozott határozatot vizsgálta felül, két évnél régebbinek bizonyult.

¹³⁰ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 15–16. o.

¹³¹ 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 10. o.

¹³² Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

¹³³ Európa Tanács, Az újságírás védelmét és az újságírók biztonságát elősegítő platform – Szlovénia. A jelentés szerkesztésekor a figyelmeztetések közül ötre a szlovén hatóságok válaszoltak.

újságírók és médiaorgánumok ellen indított perre került sor¹³⁴. Továbbra is elterjedt többek között bizonyos politikusok részéről az újságírókkal szembeni online zaklatás és fenyegetések, különösen a női újságírók ellen¹³⁵. Emellett az online támadások elkövetői közül sokan továbbra is névtelenek, és az újságírók általában ritkábban jelentik be az online zaklatást, mint a fizikai fenyegetéseket¹³⁶. Pozitív fejleményként a Legfelsőbb Bíróság ítéletét követően a Legfelső Államügyészség megváltoztatta a büntető törvénykönyv 297. cikkének értelmezésére vonatkozó jogi véleményét¹³⁷, lehetővé téve az újságírók ellen elkövetett bűncselekmények e rendelkezés szerinti büntetőeljárás alá vonását¹³⁸.

¹³⁴ Európa Tanács, Az Európa Tanács emberi jogi biztosa a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel kapcsolatos emberi jogi észrevételt tesz közzé, 2020. október 27.

¹³⁵ A Békeintézet és az Európai Szövetség a Szabadságjogokért közös hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez; Európa Tanács, Emberi jogi biztos, Memorandum a véleménynyilvánítás szabadságáról és a média szabadságáról Szlovéniában, 2021. június 4.; 2021. évi Médiapluralizmus Monitor, a Szlovéniáról szóló országjelentés, 11., 20. és 22. o.

¹³⁶ A Legfelső Államügyészség által nyújtott tájékoztatás, 2021. április.

¹³⁷ A Legfelső Államügyészség által a szlovéniai országlátogatás keretében nyújtott tájékoztatás.

¹³⁸ Amint azt a 2020. évi jogállamisági jelentés Szlovéniára vonatkozó országfejezete is megállapította, a büntetőjog szűkebb körű alkalmazása miatt az újságírók elleni online zaklatásokat vagy fenyegetéseket ritkán szankcionálják. Ez az Államügyészség korábbi jogértelmezésére támaszkodott, amely szerint a gyűlöletre való nyilvános uszításnak „konkrétan” kell lennie, és „a közrendre és a békére nézve konkrét veszélyt” kell jelentenie ahhoz, hogy bűncselekményként büntetőeljárás alá lehessen vonni. 2019-ben a Legfelsőbb Bíróság pontosította, hogy a büntető törvénykönyv 297. cikkében meghatározott bűncselekmény elkövetésének két módja van: a) gyűlöletre és erőszakra vagy intoleranciára oly módon való uszítás, illetve arra való felbujtás révén, amely veszélyeztetheti vagy megzavarhatja a közrendet és a békét, vagy b) fenyegetéssel, sértéssel vagy verbális bántalmazással. Megállapította, hogy abban az esetben, ha a cselekményt fenyegetéssel, sértéssel vagy verbális bántalmazással valósítják meg, nincs szükség a közrend és a béke potenciális veszélyeztetésére vonatkozó követelmény teljesülésére. Ugyanakkor azt is tisztázta, hogy amikor a cselekményt olyan módon valósítják meg, amely veszélyeztetheti vagy megzavarhatja a közrendet és a békét, nem áll fenn annak követelménye, hogy ez a veszély közvetlen kell, hogy legyen, hanem elég, ha csak konkrét veszélyeztetést eredményezhet. 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 15–16. o.

IV. A FÉKEKKEL ÉS ELLENSÚLYOKKAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZMÉNYI KÉRDÉSEK

Szlovénia tökéletlen kétkamarás felépítésű parlamentáris kormányzati rendszerrel rendelkezik, ahol csak a Nemzetgyűlés (a parlament első kamarája) fogadhat el törvényeket, a Nemzeti Tanács (a parlament második kamarája) erre nem jogosult¹³⁹. Jogszabálytervezeteket a kormány, bármely parlamenti képviselő, illetve legalább 5 000 „szavazó” terjeszthet elő. Az Alkotmánybíróság utólagos alkotmányossági felülvizsgálatokat folytat, többek között konkrét esetekben alkotmányjogi panasz alapján. Az igazságszolgáltatási rendszeren és más szerveken kívül az emberi jogi ombudsman és az egyenlőség elvének szószólója is felel az egyének jogainak védelméért.

A Parlament a Covid19-világjárvány idején is működött. 2020 áprilisában a Parlament eljárási szabályzatának módosítása megszüntette a parlamenti bizottságok és a plenáris ülés online ülései előtt álló akadályokat¹⁴⁰. Szintén e módosítások miatt a Parlament 2020 folyamán rendesen dolgozott, és 78 törvényt fogadott el, ami hasonló az előző évekhez. Amint azt a 2020. évi jogállamisági jelentés megvizsgálta, a jogszabályokat rövidített vagy sürgősségi eljárás keretében is el lehet fogadni, amelyről a Parlament elnöki kollégiuma határoz¹⁴¹. 2020-ban az összes jogszabály 31 %-át (2019-ben 30 %-át) rendes eljárás keretében fogadták el, a jogszabályok 32 %-át (2019-ben 18 %-át) sürgősségi eljárás keretében fogadták el, a jogszabályok 27 %-át (2019-ben 31 %-át) pedig rövidített jogalkotási eljárás szerint. Ezek az adatok azt mutatják, hogy a sürgős vagy rövidített jogalkotási eljárások összesített aránya nem változott lényegesen. Még mindig problémát jelent, hogy a kormány hogyan konzultál a civil társadalommal a törvénytervezetekről. A nyilvános konzultációkra vagy egyáltalán nem kerül sor, túl rövidek, vagy nincs meghatározott határidő az észrevételek megtételére¹⁴².

A Covid19-világjárvány kezdete óta négy alkalommal módosított, fertőző betegségekről szóló törvény képezte a korlátozó intézkedések alapját, mivel nem került sor veszélyhelyzet kihirdetésére. A 2020 márciusa és 2021 februárja közötti időszakban számos intézkedést fogadtak el, főként a fertőző betegségekről szóló törvény alapján, amelyek a mozgásra, gyülekezésre, bizonyos szolgáltatások (egyes üzleti tevékenységek) igénybevételére, a közszolgáltatásokra (oktatás, igazságszolgáltatás, közigazgatási szolgáltatások), a védőeszközök használatára, a karanténra és a tömegközlekedési szolgáltatásokra vonatkozó ideiglenes korlátozásokat vagy tilalmat vezettek be. Az intézkedéseket többnyire rendeletek és végzések formájában fogadták el, ritkábban határozatok és jogi aktusok formájában. Ezeket az intézkedéseket általában a végrehajtó hatalom, leggyakrabban a kormány, ritkán pedig az egyes miniszterek fogadták el. Az Alkotmánybíróság 2021. június 3-án alkotmányellenesnek nyilvánította a fertőző betegségekről szóló törvény 39. cikkének egy részét, amely felhatalmazta a kormányt a szabad mozgás vagy az egyesülési szabadság korlátozására vagy betiltására¹⁴³. Az intézkedések többségét a Közlönyben tették közzé, és amelyeket nem, azokat az

¹³⁹ Szlovénia Alkotmánybírósága által az U-I-295/07 sz. ügyben 2008. október 22-én hozott ítélet.

¹⁴⁰ A Nemzetgyűlés eljárási szabályzatának módosításai, 2020. április 7.

¹⁴¹ A rövidített és sürgősségi eljárás során nem folytatnak általános vitát, a második és a harmadik olvasatot a Parlament ugyanazon ülésén tartják. 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 16. o.

¹⁴² CNVOS – Nem kormányzati szervezetek ernyőhálózata, Online fellépés a normatív tevékenységről szóló parlamenti állásfoglalás megsértése ellen.

¹⁴³ Az Alkotmánybíróság két hónapot adott a Parlamentnek arra, hogy eltávolítsa az alkotmányellenes elemeket a törvényből. Az Alkotmánybíróság 2021. május 13-i U-I-79/20-24. sz. ítélete.

Alkotmánybíróság a közzététel szükségességére vonatkozó alkotmányos rendelkezések szempontjából értékelte. Jogszabályi hatáskör alapján az önkormányzatok is fogadtak el intézkedéseket, de csak a joghatóságuk alá tartozó területeken¹⁴⁴.

Egyes független szervek pénzügyi függetlenségét az Alkotmánybíróság ítélete biztosítja.

2020 decemberében az Alkotmánybíróság az államháztartásról szóló törvény egyes részeit alkotmányellenesnek találta, amennyiben azok előírták a Nemzeti Tanács (a Parlament második kamarája), az Alkotmánybíróság, az emberi jogi ombudsman¹⁴⁵ és a Számvevőszék¹⁴⁶ költségvetésének meghatározására vonatkozó eljárást. Ez az ítélet kiemelte a négy említett független intézmény pénzügyi autonómiáját és függetlenségét, amelyet az Alkotmány is megállapított. Korábban ezek a szervek költségvetési javaslataikat a Pénzügyminisztériumhoz nyújtották be, amely nem volt köteles figyelembe venni a javasolt összeget. A kormánynak és a Parlamentnek most az összeg befolyásolása nélkül kell garantálnia ezen intézmények költségvetését.

Az Alkotmánybíróság javította hatékonyságát és aktív szerepet játszott a Covid19-világjárványra vonatkozó intézkedések felülvizsgálatában.

A 2020. évi jogállamisági jelentés megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszok számának emelkedése miatt tovább nőtt az Alkotmánybíróság ügyhátraléka és az eljárások hossza¹⁴⁷. 2020-ban annak ellenére, hogy az alkotmányossági felülvizsgálatra irányuló beérkező kezdeményezések és kérelmek száma jelentősen nőtt (55 %-kal 2019-hez képest), és a beérkező alkotmányjogi panaszok száma csökkenésével (26 %-kal 2019-hez képest) együtt a Bíróság 26 %-kal több ügyet oldott meg, mint 2019-ben¹⁴⁸. 2015 óta először fordult elő, hogy a Bíróság majdnem minden beérkező ügyet fel tudott dolgozni. Mivel azonban a Bíróság a régebbi ügyekre összpontosított, alkotmányossági felülvizsgálati ügyekben az eljárások átlagos hosszaz 530 napra nőtt (2019-ben közel 500 nap volt), alkotmányjogi panaszok esetében pedig 571 napra (2019-ben 420 nap volt). 2020 márciusa és 2021 júniusa között az Alkotmánybírósághoz 188, a Covid19-világjárvány miatt hozott intézkedésekhez kapcsolódó ügy érkezett be, köztük 185 alkotmányossági felülvizsgálatra irányuló kezdeményezés és kérelem, valamint három alkotmányjogi panasz, és már 123 kezdeményezést és kérelmet, valamint három alkotmányjogi panaszt sikerült rendezni, négy ítélettel (ezek közül egy részleges)¹⁴⁹. 2021 márciusában a Parlament felvetette az Alkotmánybíróság bírái pártatlanságának kérdését, és felkérte az Alkotmánybíróság elnökét, hogy vitassák meg ezt a kérdést. Az elnök azt válaszolta, hogy nem lenne összhangban az alkotmánnyal, ha a Parlament megvitatná az Alkotmánybíróság előtt folyamatban lévő ügyeket, vagy elvárná az elnöktől, hogy megvédje az Alkotmánybíróságot vagy saját magát a meghozott ítéletekkel kapcsolatban¹⁵⁰.

¹⁴⁴ Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 30. o.

¹⁴⁵ A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 317. o.

¹⁴⁶ Az Alkotmánybíróság 2020. december 10-i U-I-474/18-17. sz. ítélete. A határozat végrehajtásának határideje 2021. december 23.

¹⁴⁷ 2020. évi jogállamisági jelentés, Országfejezet – A jogállamiság helyzete Szlovéniában, 17. o.

¹⁴⁸ Alkotmánybíróság, 2020. évi jelentése, 2021. április 22.

¹⁴⁹ 62 ügy van folyamatban, amelyek közül 20-at fogadott be az Alkotmánybíróság, hét ügyben pedig a Bíróság ideiglenesen felfüggesztette az érintett intézkedéseket. Az Alkotmánybíróságnak a Szlovéniában tett országlátogatás keretében adott írásbeli hozzájárulása.

¹⁵⁰ 2021 márciusában néhány, a pártatlanság tiszteletben tartásával kapcsolatos szabálytalanságról számoltak be, amikor az Alkotmánybíróság bírái nem vonultak vissza. Meg kell jegyezni, hogy Szlovéniát korábban már elítélték az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt az emberi jogok európai egyezménye 6. cikkének megsértése miatt, az alkotmánybírák kizárása tilalmának hiánya tekintetében.

Az emberi jogi ombudsman megkapta az „A” státuszú akkreditációt, és aktívan nyomon követte a Covid19-világjárvánnyal kapcsolatos korlátozó intézkedéseket. 2021 januárjában az emberi jogi ombudsman „A” státuszú nemzeti emberi jogi intézménnyé vált, összhangban a párizsi alapelvekkel, miután 2015 óta törekedtek e státusz megszerzésére. A GANHRI Akkreditációs Albizottság javasolta a helyettesek kinevezési folyamatának megfelelő formalizálását és alkalmazását, valamint a jogszabályok további javítását¹⁵¹. Az ombudsman aktív szerepet játszott a Covid19-világjárványra vonatkozó intézkedések nyomon követésében oly módon, hogy összegyűjtette az összes hatályban lévő korlátozó szabályt, és egységes szerkezetbe foglalva és olvasható módon ismertette azokat honlapján¹⁵². Az ombudsman több alkalommal is felvette a kapcsolatot a végrehajtó hatalommal, és részt vett a Covid19-világjárványra vonatkozó intézkedések kidolgozásában is, különösen annak biztosítása érdekében, hogy az intézkedések megfeleljenek az emberi jogoknak és az alapvető szabadságoknak¹⁵³.

A jogállamiság megvitatása érdekében a köztársasági elnök összehívta az első olyan találkozót, amelyen a jogalkotó, a végrehajtó és a bírói hatalom is részt vett. 2020 októberében a köztársasági elnök első alkalommal találkozott mindhárom kormányzati ág legmagasabb szintű képviselőivel, hogy megvitassák a jogállamiságot és a hatáskörmegosztást¹⁵⁴. A találkozón részt vett a Nemzetgyűlés elnöke, a miniszterelnök, a Nemzeti Tanács elnöke, az Alkotmánybíróság elnöke, a Legfelsőbb Bíróság elnöke, az igazságügyi miniszter és a legfőbb ügyész. Egy ilyen kezdeményezés hozzájárulhat az állami intézmények közötti párbeszéd és lojális együttműködés kultúrájának előmozdításához.

A civil társadalom mozgásterét kihívásokkal szembesült. 2020 decemberében a szlovén civil társadalom mozgásterét „beszűkültté” nyilvánították, többek között a világjárvány kezelése érdekében elfogadott korlátozások miatt, amelyek hatással voltak a civil társadalmat támogató környezetre¹⁵⁵. Jelentések érkeztek a nem kormányzati szervezetek elleni, különösen a közösségi médiában zajló lejárató kampányokról¹⁵⁶. A Covid19-világjárvány során az ombudsman olyan törvényeket, intézkedéseket és gyakorlatokat tárt fel, amelyek negatív hatással lehetnek a civil társadalom mozgásterére, és korlátozhatják az emberijogvédők tevékenységeit¹⁵⁷. Megállapítást nyert, hogy támadások érik a civil szervezetek pénzügyi és gazdasági életképességét, többek között a források csökkentése révén¹⁵⁸. Úgy

¹⁵¹ A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Világszövetsége (GANHRI), Az Akkreditációs Albizottság virtuális ülészakának jelentése és ajánlása, 2020. december 7–18., 22–24. o. A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 316. o.

¹⁵² A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 319., 320., 322., 334–339. o.

Megjegyzendő továbbá, hogy az ombudsman által az állami hatóságoknak – főként a kormánynak, de a Parlamentnek, a bíróságoknak és más szerveknek is – tett ajánlásokat illetően az ombudsman legutóbbi éves jelentésében megállapította, hogy több mint 200 ajánlást nem vagy csak részben hajtottak végre. A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 319. o.

¹⁵³ A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 340. o.

¹⁵⁴ A köztársasági elnök hivatala, 2020. október 13-i sajtóközlemény.

¹⁵⁵ Az Alapjogi Ügynökség hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez – A civil társadalmi szervezetek jogi környezete és mozgásterét az alapvető jogok támogatása terén, Szlovénia, 1. o.

¹⁵⁶ A CIVICUS által adott minősítés; öt besorolási osztályon alapuló minősítési rendszerét: nyitott, leszűkített, akadályozott, elnyomott és zárt civil társadalom. CIVICUS, A kormány folytatja a civil társadalmi szervezetek elleni támadását, 2021. február 4.

¹⁵⁷ A Nemzeti Emberi Jogi Intézmények Európai Hálózatának hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, fejezete, 322–324. o.

¹⁵⁸ Az Európai Civil Fórum hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 57. o.

tűnik, hogy a migránsokkal, a médiaműveltséggel és az emberkereskedelemmel foglalkozó civil társadalmi szervezetek különösen érintettek¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Az Európai Civil Fórum hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez, 57. o.

I. melléklet: Források betűrend szerinti jegyzéke*

* A 2021. évi jogállamisági jelentéshez kapcsolódó konzultáció keretében beérkezett észrevételek jegyzéke megtalálható a következő weboldalon: <https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2021-rule-law-report-targeted-stakeholder-consultation>.

A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság (2021), 2020. évi jelentés, 2021. május 20., (<https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2021/05/LP2020K.pdf>).

A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság (2021), 2021. május 12-i sajtóközlemény, (<https://www.kpk-rs.si/2021/05/12/zakljucen-postopek-glede-opravljanja-dodatne-funkcije-predsednika-racunskega-sodisca/>).

A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság (2021), 2021. május 24-i sajtóközlemény, (<https://www.kpk-rs.si/2021/05/24/odziv-komisije-na-neresnicne-navedbe-predsednika-vlade-rs/>).

A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság (2021), Kezdeményezés az összeférhetetlenségre és a feddhetetlenség megsértésére vonatkozó jogszabályok módosítására, 2021. május 20., (<https://www.kpk-rs.si/2021/05/20/komisija-poslala-pobudo-vladi-rs-za-ureditev-podrocja-nezdruzljivosti-funkcij/>).

A közbeszerzési odaítélési eljárások felülvizsgálatáért felelős nemzeti felülvizsgálati bizottság, 2020. évi jelentés, 2021. március, (<http://www.dkom.si/mma/Letno%20poro%C4%8Dilo%20za%20leto%202020/2021040811011009/>).

A Közigazgatási Bíróság 2014. július 22-i ítélete, UPRS sodba I U 971/2014, (<https://www.sodisce.si/usrs/odlocitve/2012032113072659/>).

A köztársasági elnök hivatala, 2020. október 13-i sajtóközlemény, (<https://www.up-rs.si/up-rs/uprs.nsf/objave/BACCA0465CF406E7C125860000437951?OpenDocument>).

A Legfelsőbb Államügyészség (2021), 2020. évi jelentés, 2021. április, (<https://www.dt-rs.si/files/documents/Letno%20poroc%C4%8Cilo%20DT%20za%20leto%202020.pdf>).

A sajtó- és médiaszabadság európai központja (ECPMF), Európai Újságíró Szövetség (EFJ), Nemzetközi Sajtóintézet (IPI), OBC Transeuropa, és Riporterek Határok Nélkül (RSF), Egyre aggasztóbb a médiaszabadság helyzete Szlovéniában – 2021. március 16-i nyílt levél az Európai Bizottság elnökéhez, (<https://www.ecpmf.eu/letter-increasing-concerns-for-media-freedom-in-slovenia/>).

A Szlovén Köztársaság piac- és fogyasztóvédelmi közhivataláról és a Szlovén Köztársaság pénzügyi piacokért felelős közhivataláról szóló törvénytervezet, 2020. október, (<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/21024926aecb618d716140c6a87e8aff098c26f9b6636ec77aab7a78b2d61b2f>).

Agency for Communication Networks and Services (2020), Response to the Draft Act on the Public Agency of the Republic of Slovenia for the Market and Consumers and the Public Agency of the Republic of Slovenia for Financial Markets, 2020. október 2., (<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/e06b8c22980ddbe01b50ba78e0ed0bfc78aa5c046805897db90c08a92ffc277a>).

Alkotmánybíróság (2021), 2020. évi jelentés, 2021. április 22., (https://www.us-rs.si/wp-content/uploads/2021/04/RSUS_LetnoPorocilo_2020.pdf).

Alkotmánybíróság 2021. május 13-i ítélete, U-I-79/20-24, (<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2021-01-1842?sop=2021-01-1842>).

Államügyészi Tanács (2021), 2021. július 9-i nyilatkozat, (https://www.drzavnotozilski-svet.si/files/Sporocila%20za%20javnost/izjava_za_javnost_ponovni_javni_poziv_evropska_delegiran_a_tozilca.pdf).

Államügyési Tanács (2021), 2021. június 1-jei következtetések, (https://www.drzavnotozilski-svet.si/files/Sporocila%20za%20javnost/izjava_za_javnost_evropska_delegirana_tozilca_1_6_2021.pdf).

Államügyési Tanács (2021), 2021. március 17-i sajtóközlemény, (https://www.drzavnotozilski-svet.si/files/Sporocila%20za%20javnost/izjava_za_javnost_evropska_delegirana_tozilca.pdf).

Az Alkotmánybíróság 2021. január 7-i ítélete, U-I-246/19-41, (<http://www.us-rs.si/documents/e8/cc/u-i-246-194.pdf>).

Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény tervezett módosításai, 2021. március 5., (https://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/zakonodaja/izbran!/ut/p/z1/04_Sj9CPykssy0xPLMnMz0vMAfljo8zivSy9Hb283Q0N3E3dLQwCQ7z9g7w8nAwsnMz1w9EUGAWZGgS6GDn5BhsYGwQHGPHEaPfAAAdwNCBOPx4FUfiNL8gNDQ11VFQEAAXcoa4!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/?uid=271348B1463CE206C125868F004621DE&db=pre_zak&mandat=VIII&tip=doc).

Belügyi, Közigazgatási és Helyi Önkormányzati Parlamenti Bizottság és Igazságszolgáltatási Bizottság (2020), 2020. december 14-i következtetés, (<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/023d7b90349185ac0481b2f0152cdab68a31a350e8e41d9c682e5a9557483895>).

Bírói Tanács (2021), A bírakkal kapcsolatos fegyelmi eljárásokat szabályozó jogi keret kiigazítására és módosítására vonatkozó álláspontok, 2021. március 4., (<http://www.sodni-svet.si/doc/disciplinski-organi/Izhodi%C5%A1%C4%8Da%20sprememb%20in%20dopolnitev%20zakonskih%20dolo%C4%8Db,%20ki%20urejajo%20disciplinske%20postopke%20zoper%20sodnike.pdf>).

Bíróügyi etikai kódex, 2017. január, (http://www.sodni-svet.si/images/stories/Kodeks_sodniske_etike_komentar_ang_sept_2017.pdf).

Centre for Media Pluralism and Media Freedom (2021), *Media pluralism monitor 2021* (2021. évi Médiapluralizmus Monitor).

CIVICUS, A kormány folytatja a civil társadalmi szervezetek elleni támadását, 2021. február 4., (<https://monitor.civicus.org/country/slovenia/>).

CNVOS – Nem kormányzati szervezetek ernyőhálózata, *Online counter of violations of the Parliament Resolution on normative activity*, (Online fellépés a normatív tevékenységről szóló parlamenti állásfoglalás megsértése ellen) (<https://www.cnvos.si/stevec-krsitev/>).

Európa Tanács, Az Európa Tanács emberi jogi biztosa a közéleti részvételt akadályozó stratégiai perekkel kapcsolatos emberi jogi észrevételt tesz közzé, 2020. október 27., (<https://www.coe.int/en/web/media-freedom/-/coe-commissioner-for-human-rights-issues-a-human-rights-comment-on-slapps>).

Európa Tanács, Emberi jogi biztos, *Memorandum a véleménynyilvánítás szabadságáról és a média szabadságáról Szlovéniában*, 2021. június 4., (<https://rm.coe.int/memorandum-on-freedom-of-expression-and-media-freedom-in-slovenia/1680a2ae85>).

Európai Bizottság (2020–2021), *Uniós igazságügyi eredménytábla*.

Európai Bizottság (2021), *Sajtóközlemény – Állami támogatás: A Bizottság jóváhagyta az STA szlovén sajtóügynökség részére az általa nyújtott közszolgáltatásokért fizetendő 2,5 millió eurós kompenzációt*, 2021. április 29., (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_2041).

Európai Civil Fórum, Az Európai Civil Fórum hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

Európai főügyész (2021), 2021. július 9-i nyilatkozat – Az európai főügyész az igazságügyi miniszternek címzett levelében súlyos aggodalmának adott hangot, (<https://www.eppo.europa.eu/en/news/european-chief-prosecutor-expresses-grave-concerns-letter-slovenian-minister-justice>).

Európai Ügyészség (2021), *Az európai ügyészek ügyészi kollégiumának határozata a delegált európai ügyészek alkalmazási feltételeire vonatkozó szabályokról*, 2020. szeptember 29., módosítva 2021. március 24-én, (https://www.eppo.europa.eu/sites/default/files/2021-04/2020.001-2021.017_Consolidated%20version-Conditions_of_employment_EDPs.pdf).

GRECO (2018), *Negyedik értékelési kör. A parlamenti képviselőket, bírákat és ügyészeket érintő korrupció megelőzése. Második megfelelőségi jelentés. Szlovénia.*

Legfelsőbb Bíróság (2020), 2020. augusztus 17-i sajtóközlemény, (<https://www.sodisce.si/vsrs/objave/2020102013485087/>).

Legfelsőbb Bíróság (2020), *A Legfelsőbb Bíróság elnökének határozata*, 2020. november 13. (https://www.sodisce.si/mma_bin2.php?nid=2020111317045458&static_id=2020111316572262).

Legfelsőbb Bíróság (2021), *A Legfelsőbb Bíróság hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.*

Legfőbb államügyész (2021), 2021. május 26-i nyilatkozat, (<https://www.dt-rs.si/novica/izjava-generalnega-drzavnega-tozilca-rs-v-zvezi-z-zapleti-ob-imenovanju-evropskih-delegiranih-tozilcev>).

Médiatudományi Kar (Prof. dr. Matevž Tomšič, Prof. dr. Borut Rončević, Doc. dr. Nuša Erman, Doc. dr. Tamara Besednjak Valič), *Raziskava medijske krajine*, 2021. március, (<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/Mediji/Raziskave/Raziskava-medijske-krajine.pdf>).

OECD, Vesztegetéssel foglalkozó munkacsoport (2021), *Implementing the OECD Anti-Bribery Convention Phase 4 Report: Slovenia* (Az OECD megvesztegetés elleni egyezményének végrehajtása, jelentés a 4. szakasról: Szlovénia), (<http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/slovenia-phase-4-report-en.pdf>).

Pod črto (2021), *Kdo drži informacijsko pištolo: kaj smo ugotovili v preiskavi medijskega lastništva v Sloveniji*, 2021. január 18., (<https://podcrto.si/kdo-drzi-informacijsko-pistolo-kaj-smo-ugotovili-v-preiskavi-medijskega-lastnistva-v-sloveniji/>). Egy nyomtatott médium esetében a tanulmány nem tudta azonosítani a végső tulajdonost. (<https://podcrto.si/povzetek-preiskave-mladina-kot-primer-ranljivosti-medijev-v-sloveniji/>).

Pod črto, *Önkormányzati hírlevelek: több millió eurónyi közpénzt fordítanak a polgármesterek népszerűsítésére*, 2019. június 6., (<https://podcrto.si/obcinska-glasila-milijoni-evrov-javnega-denarja-za-promocijo-zupanov/>).

RTV, *Prvi kršilec poslanskega etičnega kodeksa je Jani Ivanuša (SNS), dobil je opomin*, 2021. június 9., (<https://www.rtvsllo.si/slovenija/prvi-kršilec-poslanskega-eticnega-kodeksa-je-jani-ivanusa-sns-dobil-je-opomin/583591>).

RTV, *Tarča: Pravosodje po meri politike*, 2021. június 3., (<https://4d.rtvsllo.si/arhiv/tarca/174780634>).

Számvevőszék (2021), 2020. évi jelentés, 2021. március 31., (<https://www.rs-rs.si/o-racunskem-sodiscu/institucija/porocila-o-delu/porocilo-o-delu/porocilo-o-delu-2020/>).

Szlovén Parlament – Elnöki tanács (2020), *A Szlovén Köztársaság Nemzetgyűlésének képviselőire vonatkozó etikai kódex*, 2020. június 12., (https://www.dz-rs.si/wps/portal/en/Home/AboutNA/PoliticalSystem/CodeEthics!/ut/p/z1/04_Sj9CPyKssy0xPLMnMz0vMAfIjo8zivSy9Hb283Q0N3E3dLQwCQ7z9g7w8nNxDncz1w8EKnPyCTD3BCrycTAwCjf19nYL_MgwwNA030o4jRj0cBSL8BDuBooF-QGxoKAP2akyc/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/).

Szlovén rendőrség (2020), 2020. július 29-i sajtóközlemény, (<https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/105138-vodenje-nacionalnega-preiskovalnega-urada-prevzema-uros-leposa>).

Szlovén rendőrség (2020), 2020. május 6-i sajtóközlemény, (<https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/103938-z-danasnjim-dnem-vodenje-nacionalnega-preiskovalnega-urada-prevzema-igor-lamberger>).

Szlovén rendőrség (2020), 2020. október 12-i sajtóközlemény, (<https://www.policija.si/medijsko-sredisce/sporocila-za-javnost/sporocila-za-javnost-gpue/106125-vodenje-nacionalnega-preiskovalnega-urada-prevzela-petra-grah-lazar>).

Szlovénia kormánya (2021), Szlovénia hozzájárulása a 2021. évi jogállamisági jelentéshez.

Szlovénia kormánya, *Végleges jelentés az integritás és az átláthatóság megerősítésére irányuló kormányzati program (2017–2019) végrehajtásáról*, 2021. április 21., (<https://www.gov.si/novice/2020-04-21-vlada-sprejela-koncno-porocilo-o-izvajanju-programa-vlade-republike-slovenije-za-krepitev-integritete-in-transparentnosti-20172019/>).

Transparency International (2021), Corruption Perceptions Index 2020 (2020. évi korrupcióérzékelési index).

II. melléklet: Országlátogatás Szlovéniában

A Bizottság szolgálatai 2021 áprilisában a következő szereplőkkel tartottak virtuális megbeszéléseket:

- A korrupció megelőzésével foglalkozó bizottság
- A nem kormányzati szervezetek nemzeti ernyőhálózata (CNVOS)
- A Parlament Főtitkársága
- Alkotmánybíróság
- Államügyészi Tanács
- Államügyészség (Főügyész, Legfelső Államügyészség, Különleges Államügyészség)
- Békeintézet
- Bírák Szövetsége
- Bírói Tanács
- Emberi jogi ombudsman
- Igazságügyi Minisztérium
- Kommunikációs Hálózatok és Szolgáltatások Ügynöksége (AKOS)
- Közigazgatási Minisztérium
- Kulturális Minisztérium
- Legfelsőbb Bíróság
- Médiatudományi Kar (Borut Rončević professzor, Matevž Tomšič professzor)
- Nemzeti felülvizsgálati bizottság
- Pod črto
- Rendőrségi Főigazgatóság (Gazdasági Bűnügyi Részleg) és Nemzeti Nyomozó Iroda (NPU)
- Számvevőszék
- Szlovén Újságírók Szövetsége
- Transparency International Szlovénia
- Újságírók és Publicisták Szövetsége (Irena Zagajšek)
- Újságírók Szövetsége
- Ügyvédi Kamara

* A Bizottság ezenkívül az alábbi szervezetekkel is találkozott számos horizontális megbeszélés során:

- A sajtó- és médiaszabadság európai központja
- Amnesty International
- Center for Reproductive Rights
- CIVICUS
- Civil Society Europe
- EuroCommerce
- Európai Civil Fórum
- Európai Egyházak Konferenciája
- Európai Ifjúsági Fórum
- Európai Nonprofit Jogi Központ
- Európai Szövetség a Szabadságjogokért
- Európai Újságíró Szövetség
- European Partnership for Democracy
- Front Line Defenders
- Holland Helsinki Bizottság
- Human Rights House Foundation
- Human Rights Watch

- ILGA-Europe
- International Planned Parenthood Federation European Network (IPPF EN)
- Nemzetközi Emberi Jogi Föderáció
- Nemzetközi Jogászbizottság
- Nemzetközi Sajtóintézet
- Nyílt Társadalom Európai Politikai Intézet
- Philanthropy Advocacy
- Protection International
- Riporterek Határok Nélkül
- Transparency International EU